

Forenklingsudvalget
for Erhvervsfremme

FOKUSERET & FREMTIDS- SIKRET

6. APRIL 2018

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme blev nedsat af regeringen i juni 2017 for at udvikle en model for et nyt og bedre erhvervsfremmesystem til gavn for virksomhederne og dermed også til gavn for vækst og beskæftigelse.

INHOLDS- FORTEGNELSE

KAPITEL 1 Forord	S.3
KAPITEL 2 Sammenfatning	S.5
KAPITEL 3 Formålet med en offentlig erhvervsfremmeindsats	S.14
KAPITEL 4 Udfordringer i indsatsen	S.18
KAPITEL 5 Principper for erhvervsfremmeindsatsen	S.24
KAPITEL 6 Et sammenhængende erhvervsfremmesystem	S.28
KAPITEL 7 En digital erhvervsfremmeplatform	S.53
KAPITEL 8 Evaluering af erhvervsfremmeindsatsen	S.57
KAPITEL 9 Om Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme	S.59

KAPITEL 1

FORORD

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme blev nedsat af regeringen i juni 2017 for at udvikle en model for et nyt og bedre erhvervsfremmesystem til gavn for virksomhederne og dermed også til gavn for vækst og beskæftigelse.

Erhvervsfremmeindsatsen skal styrke udviklingen i erhvervslivet, og udvalget har i sit arbejde set på indsatsen fra virksomhedernes perspektiv. For virksomhederne er det afgørende, at systemet er nemt at overskue, at det er drevet af deres behov, og at indsatserne er af høj kvalitet.

Udvalget anbefaler med denne rapport en model, der både forbedrer erhvervsfremmeindsatsen på kort sigt og rummer en vision for fremtiden.

På den ene side vil en ny organisering med klar arbejdsdeling og sammenhæng på tværs af landet føre til en markant forenkling og reduktion af de mange aktører og indsatser, der findes i dag. Det vil betyde, at indsatsen bliver mere effektiv, og at res-

sourcerne i højere grad kan bruges på indsatser, der er relevante og af høj kvalitet, frem for på administration.

På den anden side anbefaler udvalget en omfattende digitalisering med helt nye perspektiver for erhvervsfremmeindsatsen. En gennemgribende digitalisering kan give virksomhederne information og vejledning af høj kvalitet, hvor og når det passer dem. Herudover kan indsatserne skræddersys til den enkelte virksomhed og dens behov.

Udvalget anbefaler med denne rapport en model, der både forbedrer erhvervsfremmeindsatsen på kort sigt og rummer en vision for fremtiden.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Digitaliseringen vil kunne imødekomme mange af virksomhedernes behov, men der skal stadig være mulighed for personlig vejledning uanset, hvilken virksomhed man driver. Udvalget foreslår, at fem nye Erhvervshuse fordelt i landet skal sørge for sammenhæng i indsatsen og være virksomhedernes fysiske og lokale indgang til indsatser af høj kvalitet.

Erhvervsstrukturen er ikke ens i Danmark – udfordringer og styrker varierer på tværs af landet, og det skal erhvervsfremmeindsatsen afspejle. Der vil derfor også fremover være behov for en decentral politisk tilpasning til virksomhedernes skiftende behov. Udvalgets anbefalinger understøtter dette.

Udvalgets model skal fremtidssikre erhvervsfremmeindsatsen, og det kræver at virksomhederne får større indflydelse på indsatsens indretning og udvikling. Derfor anbefaler udvalget, at erhvervslivet får en langt større rolle i erhvervsfremmesystemets styrende organer. Verden udvikler sig, og virksomhedernes behov udvikler sig med den – det skal systemet hurtigt kunne reagere på, så den offentlige erhvervsfremmeindsats forbliver relevant for erhvervslivet.

Samlet set foreslår Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme en model, der skaber et bedre, mere effektivt og dynamisk erhvervsfremmesystem, så virksomhederne får erhvervsfremmeindsatser af høj kvalitet, der understøtter deres udvikling. Det vil bidrage til vækst i virksomhederne og i Danmark.

Tak til alle de mange interessenter, der på baggrund af deres store viden og erfaringer er kommet med konstruktive bidrag til udvalgets arbejde undervejs.

***Samlet set foreslår
Forenklingsudvalget for
Erhvervsfremme en model,
der skaber et bedre, mere
effektivt og dynamisk
erhvervsfremmesystem,
så virksomhederne får
erhvervsfremmeindsatser
af høj kvalitet, der
understøtter deres
udvikling. Det vil bidrage til
vækst i virksomhederne og i
Danmark.***

KAPITEL 2

SAMMEN- FATNING

Erhvervsfremmeindsatsen er til for virksomhederne og for at understøtte, at de kan udvikle og omstille sig, i takt med at verden gør det samme. Det er en forudsætning for et stærkt og konkurrencedygtigt erhvervsliv, der fortsat kan bidrage til Danmarks velstand.

I dag er erhvervsfremmesystemet præget af for mange aktører og overlappende indsatser. Det betyder, at virksomhederne ofte ikke ved, hvor de skal henvende sig, når de har behov for hjælp, og at kvaliteten af indsatsen ikke er så høj, som den kunne være. Og det betyder, at for mange midler går til administration – midler, der ellers kunne gå til virksomhedsrettede ydelser eller andre tiltag til gavn for det danske erhvervsliv og samfundet.

Der er behov for en grundlæggende forenkling og forbedring af det danske erhvervsfremmesystem. Forenk-

lingsudvalget for Erhvervsfremmes model indeholder en række anbefalinger, der tilsammen vil gøre systemet lettere at overskue, øge kvaliteten og sikre, at indsatserne tilrettelægges efter virksomhedernes behov samt mindske omkostningerne.

I dag er erhvervsfremmesystemet præget af for mange aktører og overlappende indsatser. Det betyder, at virksomhederne ofte ikke ved, hvor de skal henvende sig, når de har behov for hjælp, og at kvaliteten af indsatsen ikke er så høj, som den kunne være.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Den grundlæggende årsag til problemerne i det nuværende erhvervsfremmesystem er en organisering med for mange ansvarlige aktører, uklar arbejdsdeling og mangel på sammenhæng på tværs af landet.

For at skabe en bedre og sammenhængende erhvervsfremmeindsats foreslår udvalget, at ansvaret flyttes fra i dag at ligge på tre offentlige niveauer (kommuner, regioner og staten) til kun at ligge på to: et styrket lokalt niveau, der bliver indgang for virksomhederne til hele erhvervsfremmeindsatsen, og det statslige niveau med ansvar for særligt specialiserede erhvervsfremmeindsatser.

Arbejdsdelingen mellem de to niveauer skal være klar, så virksomhederne let og uden problemer kan finde frem til de relevante ydelser.

En fælles strategi og bestyrelse for hele den decentrale indsats

For at sikre dét, og at de mange gode kræfter på tværs af landet samles, foreslår udvalget, at en ny bestyrelse, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, får ansvaret for at udforme og udmønte en fælles erhvervsfremmestrategi for hele Danmark. Bestyrelsen skal primært bestå af virksomhedsrepræsentanter og kommunale repræsentanter, så indsatsen tager udgangspunkt i virksomhedernes behov og afspejler prioriteter i hele landet.

Bestyrelsen erstatter de regionale Vækstfora og Danmarks Vækstråd og skal bl.a. stå for at udmønte de tilskud og midler til projekter, der i dag udmøntes af Vækstfora.

Det er fx projekter finansieret af EU's strukturfonde, andre midlertidige erhvervsfremmetiltag og forskellige tilskud til erhvervsfremmeaktører.

Projekterne, som bestyrelsen igangsætter, skal være større end i dag for at sikre kritisk masse, der kan øge kvaliteten og sikre, at en større andel af midlerne går til virksomhedsrettede aktiviteter frem for administration. Et stærkere samarbejde om erhvervsfremme på tværs af landet vil gøre indsatsen nemmere at finde rundt i, navnlig for mindre virksomheder, og fjerne uhensigtsmæssige overlap.

En digital platform og nye Erhvervshuse giver bred adgang til vejledning af høj kvalitet

Det er afgørende, at virksomheder hurtigt og nemt kan få adgang til basal information, og at de kan få kvalificeret vejledning til mere specifikke problemer. Udvalget foreslår derfor, at der etableres en digital platform for at gøre basal information og vejledning af høj kvalitet let tilgængelig for alle virksomheder i landet.

Den mere virksomhedsspecifikke og personlige vejledning samles i fem nye Erhvervshuse, der fungerer som indgange og knudepunkter i den samlede erhvervsfremme. Her vil alle virksomheder kunne henvende sig for at få information om at drive virksomhed, hjælp til at afklare deres behov og blive henvist til de private rådgivere eller statslige erhvervsfremmeaktører, der har de rette indsatser og nødvendige kompetencer.

Udvalget anbefaler, at Erhvervshusene får bestyrelser med virksomhedsrepræsentanter, kommunale repræsentanter, en regional repræsentant og et medlem fra en videninstitution. Bestyrelserne får med deres kendskab til lokale og regionale udfordringer og potentialer desuden en strategisk nøglerolle i at bidrage til udformningen af erhvervsfremmestrategien for hele Danmark, herunder særligt i fastlæggelsen af regionale indsatsområder. Virksomhedsrepræsentanterne er med brugerperspektivet de nærmeste til at vurdere relevansen af tiltag og får derfor en vigtig rolle i at sikre et efterspørgselsdrevet Erhvervshus.

Kræfterne skal samles i færre, landsdækkende klynger og netværk

På klynge og netværksområdet er der i dag alt for mange og ofte overlappende aktører. Hvis kvaliteten skal sikres og udbyttet for virksomhedernes øges, er det nødvendigt at samle kræfterne. Udvalget anbefaler derfor, at der fremover kun gives offentligt tilskud til én klyngeorganisation per styrkeposition eller teknologiområde.

Det statslige niveau skal forenkles

I staten skal der ske en afklaring af arbejdsdelingen mellem de involverede ministerier. Formidlingen af kapital skal fremover deles klart op, så tilskud til innovationsfremme formidles af Innovationsfonden, mens lån og egenkapitalinvesteringer

formidles af Vækstfonden. Udvalget anbefaler bl.a., at de statslige Innovationsmiljøer og Markedsmodningsfonden afvikles, mens ansøgningsprocedurer, regler mv. for de tre statslige udviklings- og demonstrationsprogrammer og Innovationsfonden skal harmoniseres.

Det skal gøre det væsentligt nemmere for virksomhederne at overskue mulighederne og kan medvirke til, at flere midler går til virksomhedsrettede indsatser frem for administration.

Samtidig er det vigtigt, at den statslige kapital og finansiering til innovation og vækst i virksomheder kun rettes mod aktiviteter, hvor det private marked ikke yder tilstrækkelig finansiering. Det er særligt iværksættere og små virksomheder i de tidlige faser, der kan have svært ved at skaffe kapital, og Vækstfonden bør derfor i endnu højere grad fokusere på disse virksomheder.

Hvis kvaliteten skal sikres og udbyttet for virksomhedernes øges, er det nødvendigt at samle kræfterne.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Syv Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er) modtager i dag et betragteligt statstilskud til forsknings-, udviklings- og videnspredningsaktiviteter. Udvalget anbefaler, at det undersøges, hvordan staten på den mest effektive måde kan understøtte tilvejebringelsen af disse videnbaserede teknologiske services, herunder om GTS'ernes ejerskabsstruktur kan ændres, så private investorer kan bidrage til udviklingen af institutterne. Herudover anbefaler udvalget, at Innovationsagenterne hos GTS'erne afvikles for at reducere antallet af opsøgende aktører.

Færre ressourcer skal gå til at evaluere

I det nuværende erhvervsfremmesystem anvendes der mange ressourcer på evalueringer, der desværre ikke altid er af en sådan kvalitet, at de kan bidrage til at forbedre indsatserne. Udvalget foreslår derfor, at evalueringer udføres i langt mindre omfang end i dag.

Udvalgets principper for erhvervsfremme og samlede anbefalinger

Det er vurderingen, at udvalgets anbefalinger samlet set kan forenkle erhvervsfremmeindsatsen markant, så den bliver billigere for den offentlige sektor og bedre for virksomhederne. Det vil komme virksomhederne og samfundet til gavn. Forenklingsudvalget anbefaler, at skabe en bedre og mere sammenhængende erhvervsfremmeindsats ved at flytte ansvaret for indsatsen fra i dag at være fordelt på tre myndighedsniveauer (kommuner, regioner og staten) til kun at være fordelt på to: et styrket decentralt niveau, der bliver indgang for virksomhederne til hele erhvervsfremmeindsatsen, og det statslige niveau med ansvar for særligt specialiserede erhvervsfremmeindsatser.

Forenklingsudvalget anbefaler at skabe en bedre og mere sammenhængende erhvervsfremmeindsats ved at flytte ansvaret for indsatsen fra i dag at være fordelt på tre myndighedsniveauer (kommuner, regioner og staten) til kun at være fordelt på to.

Nedenfor er oversigter over udvalgets foreslåede principper for erhvervsfremme og anbefalinger.

TABEL 1

Bærende principper for erhvervsfremme

1. Erhvervsfremmesystemet skal indrettes, så indsatserne er af den højest mulige kvalitet og tilrettelægges efter virksomhedernes behov.
2. Erhvervsfremmeindsatsen skal i videst muligt omfang digitaliseres for at understøtte høj og ensartet kvalitet samt øget tilgængelighed for alle virksomheder i landet.
3. Findes der et velfungerende privat marked, skal der ikke være en offentlig erhvervsfremmeindsats.
4. Gennemførslen af offentligt finansierede erhvervsfremmeindsatser skal i videst muligt omfang overlades til private aktører. Udbud skal i højere grad bruges for at få den størst mulige kvalitet i indsatsen.
5. For at sikre at indsatserne tilrettelægges efter virksomhedernes behov, skal der være en vis brugerbetaling for indsatserne de steder, hvor det giver mening.
6. Antallet af aktører og indsatser skal reduceres. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse får til opgave at sikre, at det sker, og at antallet ikke stiger igen.

TABEL 2

Oversigt over Forenklingsudvalget for Erhvervsfremmes anbefalinger

En fælles strategi og bestyrelse for hele den decentrale indsats

1. Der udarbejdes én samlet erhvervsfremmestrategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats, der tager udgangspunkt i regionale og lokale styrker og udfordringer og udformes med tæt inddragelse af interessenter fra hele Danmark.
2. Der nedsættes en Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse med maksimalt 14 medlemmer med en stærk decentral forankring og bred repræsentation fra virksomheder. fem medlemmer udpeges af kommunerne, seks medlemmer (herunder formanden) fra et bredt udsnit af virksomheder udpeges af regeringen efter indstilling, ét medlem repræsenterer arbejdstagerorganisationerne og ét medlem kommer fra en videninstitution. Dertil kan evt. udpeges ét medlem til at repræsentere staten for at sikre sammenhæng til de statslige indsatser.
3. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelsen overtager ansvaret for at udmønte midler til decentrale erhvervsfremmeindsatser fra de regionale vækstfora.
4. Strukturfondsmidlerne samles og udmøntes fremover af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og anvendes fortsat til projekter til gavn for virksomheder i hele landet.
5. Strukturfondsadministrationen forenkles, så det bliver nemmere og mere attraktivt for virksomheder at indgå i strukturfondsprojekter herunder ved i højere grad at anvende udbud og kontant medfinansiering.

Fortsættes...

En digital platform og nye Erhvervshuse giver bred adgang til vejledning af høj kvalitet

6. Der etableres en ambitiøs, datadrevet digital erhvervsfremmeplatform, der løbende udvikles med avancerede digitale løsninger, så virksomhederne kan tilgå information og vejledning skræddersyet til deres behov.
7. Digitaliseringen forankres med et stærkt mandat for at sikre, at platformen reelt bliver indgangen til erhvervsfremmesystemet, så der ikke opstår parallelle løsninger og relevante myndigheder forpligtes til at levere og målrette indhold til platformen.
8. Den digitale platform etableres i regi af det eksisterende IT-miljø i virk.dk, så eksisterende kompetencer, stordriftsfordele og synergier udnyttes. Der skal desuden ske en tæt inddragelse af erhvervsorganisationerne og testvirksomheder i udvikling og drift af platformen for at sikre fokus på virksomhedernes behov.
9. Virksomhedsspecifik 1-1 vejledning samles i de decentrale Erhvervshuse for at sikre kvalitet for alle virksomheder.
10. Erhvervshusene skal fungere som fysiske knudepunkter i erhvervsfremmesystemet og dermed sikre decentral indgang til højt specialiserede ydelser i staten og henvisning til privat rådgivning. Dermed bliver der adgang i hele landet til disse ydelser, og der sikres sammenhæng mellem indsatsen i Erhvervshusene og de specialiserede indsatser.
11. Der oprettes en bestyrelse i hvert Erhvervshus med fire medlemmer fra virksomheder, tre medlemmer udpeget af kommunerne i regionen, ét medlem udpeget af regionen og ét medlem fra en videninstitution. Bestyrelsen har bl.a. til opgave at sikre lokale styrker indgår i den samlede erhvervsfremmestrategi.

Fortsættes...

Kræfterne skal samles i færre, landsdækkende klynger og netværk

12. De nuværende offentligt finansierede regionale klyngeorganisationer og nationale innovationsnetværk skal reduceres til 10-12 offentligt finansierede klyngeorganisationer inden for større styrkepositioner og et mindre antal "start up klynger" inden for nye spirende erhvervsområder. Klyngeorganisationerne skal være fordelt over hele landet og være tilgængelige for alle virksomheder i landet.
13. Overgangen til færre offentligt finansierede klyngeorganisationer bør ske gradvist og være afsluttet ved udgangen af 2020 under hensyn til eksisterende klyngeorganisationer og innovationsnetværks egne ønsker om fusioner.
14. De nye klynger skal organiseres og udpeges således, at de afspejler Danmarks erhvervsmæssige styrker samt nye spirende teknologiområder, der på sigt kan udvikle sig til erhvervsmæssige styrker i Danmark.

En klar statslig arbejdsdeling

15. Højt specialiserede erhvervsfremmeindsatser samles på det statslige niveau, og der skal etableres et tæt samarbejde mellem Erhvervshusene og de statslige aktører.
16. Udvalget anbefaler, at den statslige erhvervsfremmeindsats forenkles og koordineres, så den bliver lettere at overskue for virksomhederne. Koordinationen bør tage udgangspunkt i, at Udenrigsministeriet har ansvar for internationalisering (eksport og investeringsfremme), Uddannelses- og Forskningsministeriet for innovationsfremme, herunder formidling af blød kapital, og Erhvervsministeriet står for formidling af hård kapital, iværksætteri, regional udvikling og strategi i erhvervsfremmeindsatsen.
17. Offentlig finansiering til innovation og vækst i virksomheder skal alene gå til aktiviteter, hvor det private marked ikke i tilstrækkelig grad yder finansiering.

18. Innovationsfonden skal være indgang for "blød" kapital (tilskudsfinansiering), mens Vækstfonden skal være indgang for "hård" kapital (lån, egenkapitalinvesteringer mv.).
19. Markedsmodningsfonden afvikles for at reducere antallet af tilskudsgivende organer. Midlerne, der i dag anvendes i markedsmodningsfonden, kan helt eller delvist prioriteres til markedsmodning i Innovationsfonden.
20. Udviklings- og demonstrationsprogrammerne og Innovationsfonden udvikler sammen en indgang for virksomhederne med ens ansøgerprocedurer, regler mv.
21. Vækstfonden skal i højere grad fokusere på opstartsvirksomheder i de tidlige faser, der kan have svært ved at skaffe kapital på det private marked.
22. Innovationsmiljøerne udfases. Tilvejebringelse af finansiering til iværksættere, herunder videnbaseret iværksætteri, bør fremover varetages af statslige fonde.
23. Det undersøges, hvordan staten på den mest effektive måde kan understøtte tilvejebringelsen af videnbaserede teknologiske services til gavn for de danske virksomheder. Det bør bl.a. undersøges, om det er muligt at udbyde de statslige midler til opbygningen af teknologiske services i konkurrence blandt flere virksomheder end de nuværende GTS-institutter, og om de nuværende forudsætninger for GTS-ejerskabsstruktur kan ændres, således at private investorer kan bidrage til udviklingen af institutterne.
24. Innovationsagentordningen afvikles for at reducere antallet af opsøgende aktører.

Færre ressourcer skal gå til at evaluere

25. Der skal bruges markant færre ressourcer på evalueringer af indsatserne, og der skal i højere grad benyttes tværgående evalueringer.
26. Der skal arbejdes med effektmål frem for aktivitetsmål, der kan have uheldige incitamenter for erhvervsfremmeaktører.

KAPITEL 3

FORMÅLET MED EN OFFENTLIG ERHVERVS- FREMMEINDSATS

Som grundlag for at kunne komme med forslag til et nyt, enkelt og effektivt erhvervsfremmesystem har udvalget drøftet, hvad formålet med den offentlige erhvervsfremmeindsats bør være. I dette kapitel beskrives udvalgets overvejelser, der er lagt til grund for den anbefalede model.

ERHVERVSFREMMEINDSATSEN SKAL UNDERSTØTTE UDVIKLING I VIRKSOMHEDERNE

Danmark er et velstående land. Det skyldes overvejende, at danske virksomheder har været gode til at udvikle sig, effektivisere deres produktion og sælge deres produkter til resten af verden. Hvis vi fortsat skal have vækst i Danmark, er det afgørende, at virksomhederne er omstillingsparate, åbne over for nye globale trends og løbende bliver bedre.

Verden flytter sig hele tiden. Blandt meget andet opstår der nye teknologier og forretningsmodeller, som mange virksomheder må tage til sig,

hvis de fortsat skal være konkurrencedygtige. Det og andre forhold med betydning for virksomhedernes udvikling skal erhvervsfremmeindsatsen understøtte. Åbningen mod nye markeder kan fx blive til eksporteventyr for danske virksomheder, men det kræver ofte viden om vilkårene i andre lande, kontakt til udenlandske myndigheder mv.

Gode rammevilkår er en vigtig forudsætning for at drive og udvikle en virksomhed, og den offentlige sektor bør sikre enkel regulering, kvalificeret arbejdskraft, velfungerende infrastruktur mv. Erhvervsfremmesystemet omfatter indsatser, der rækker udover disse rammevilkår og aktivt forsøger at understøtte virksomhedernes evne til at udvikle og omstille sig.

For at understøtte økonomisk vækst skal systemet overordnet fremme tre ting: opstart af nye virksomheder, udvikling af eksisterende virksomheder og tiltrækning af udenlandske virksomheder. For hver af disse har

virksomhederne en række behov, og erhvervsfremmeindsatsen skal rette sig mod, at virksomhederne får dem opfyldt.

Langt størstedelen af virksomhedernes behov kan opfyldes på det private marked, hvor andre virksomheder bl.a. tilbyder rådgivning, nye teknologiske løsninger og kapital, men der er også behov, som ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af det private marked. Måske fordi et sådant marked slet ikke eksisterer (der er fx ikke et privat marked for kontakt mellem danske og udenlandske myndigheder), eller fordi markedet på grund af markedsfejl ikke fungerer optimalt. Dertil kommer, at særligt iværksættere og små virksomheder kan have behov for uvildig vejledning og sparring om fx offentlige regler og virksomhedsdrift.

Der er også områder, hvor der er andre gode samfundsøkonomiske grunde til, at det offentlige understøtter virksomhederne. Virksomhedernes forsknings og innovationsaktiviteter er et eksempel. Her kan virksomhedernes aktiviteter have afledte positive effekter gennem bl.a. opbygning og deling af viden, der kommer det øvrige erhvervsliv og samfundet til gavn.

Udvalget har på baggrund af egne erfaringer og dialog med virksomheder og erhvervsorganisationer særligt identificeret fem vigtige behov for virksomhederne, hvor den offentlige erhvervsfremmeindsats kan spille en særlig rolle. Det drejer sig om behovene for:

Finansiering

Virksomhederne har et grundlæggende behov for kapital til at starte op og foretage investeringer, der kan bidrage til at udvikle dem og gøre dem mere produktive. Erhvervsfremmeindsatsen kan understøtte det, bl.a. gennem tilskud og lån til sunde virksomheder, hvor private aktører ikke i tilstrækkelig grad yder finansiering.

Innovation

Adgang til forskningsbaseret viden og ny teknologi kan være med til at skabe innovation og udvikling i virksomhederne. Her er det bl.a. vigtigt, at offentlige videninstitutioner samarbejder tæt med erhvervslivet.

Vækst i virksomheden

For at skabe udvikling og vækst i virksomhederne kan der være behov for uvildig behovsaflæring og vejledning om, hvordan iværksættere og virksomheder kan etablere sig og udvikle deres forretning. Vejledningen skal have ambitioner på virksomhedernes vegne og være med til at anspore dem til at udvikle sig.

Omstilling til nye tendenser

For at være konkurrencedygtige har mange virksomheder behov for hurtigt og effektivt at tage nye tendenser til sig. Det gælder i disse år bl.a. digitalisering, der rummer store potentialer, men også stiller store krav til virksomhederne.

Internationalisering

For mange virksomheder er der store perspektiver i øget internationalisering – nye markeder betyder fx nye vækstmuligheder. Erhvervsfremmeindsatsen kan understøtte internationaliseringen bl.a. ved at hjælpe virksomhederne med at blive klar til eksport og stille netværk i udlandet til rådighed.

Erhvervsfremmeindsatsen bør særligt sætte ind på disse fem områder for at understøtte, at danske virksomheder i hele landet kan udvikle sig bedst muligt.

ERHVERVSFREMMESYSTEMET SKAL FAVNE EN BRED MÅLGRUPPE

Indsatserne i erhvervsfremmesystemet er meget forskellige og spænder fra basal vejledning af nye virksomheder til højt specialiserede indsatser som kapitalformidling, eksportrådgivning og investeringsfremme. Det betyder, at systemet skal favne en bred målgruppe: fra iværksæt-

tere og små virksomheder med behov for uvildig behovsafklaring og henvisning til private rådgivere til store internationale virksomheder, der behøver konkret bistand på eksportmarkederne.

Erhvervsfremmeindsatsen skal kunne rumme alle typer af virksomheder både SMV'er og store virksomheder. De kan alle have gavn af at udvikle sig, og for samfundet kan der både være gevinster ved, at den lille virksomhed og den nye fremadstormende vækstvirksomhed bliver mere produktiv og vinder markedsandele fx ved at få adgang til udenlandske markeder.

Virksomheder, der efterspørger erhvervsfremmeydelser, er alle afhængige af, at erhvervsfremmeindsatsen er af høj kvalitet og retter sig mod deres behov. Derfor har udvalget lagt vægt på at foreslå en model, der inddrager virksomhederne i udformningen af indsatserne og sikrer, at de involverede aktører har de relevante kompetencer.

Udvalget har lagt vægt på at foreslå en model, der inddrager virksomhederne i udformningen af indsatserne og sikrer, at de involverede aktører har de relevante kompetencer.

ERHVERVSFREMMEINDSATSEN SKAL VÆRE DYNAMISK

Da formålet med Erhvervsfremmeindsatsen er at understøtte virksomhedernes udvikling, må indsatsen være dynamisk og i stand til at følge med den udvikling, der sker i verden. Tilpasses indsatsen ikke løbende til nye tendenser og forhold, mister den hurtigt sin relevans for virksomhederne.

Derfor er det vigtigt for udvalget, at det nye erhvervsfremmesystem bliver dynamisk, så nye tendenser optages hurtigt. Hertil kommer, at systemet skal være sammenhængende, så disse nye tendenser og måder at gøre tingene på spredes i systemet, så virksomheder i hele landet kan få gavn af dem.

Det kræver bl.a., at man i det offentlige erhvervsfremmesystem tør udnytte, at den offentlige sektor er i en særlig position til at satse på områder, hvor private aktører tøver. Det kan fx være offentlig støtte til at fremme videnspredning inden for spæde brancher eller til innovative virksomheder med ambitiøse planer, der mangler risikovillig kapital.

Der er et stort – og nogle steder uerkendt – potentiale i de danske virksomheder, som den offentlige erhvervsfremmeindsats kan hjælpe med at udvikle – til gavn for både virksomhederne og samfundet.

Der er et stort – og nogle steder uerkendt – potentiale i de danske virksomheder, som den offentlige erhvervsfremmeindsats kan hjælpe med at udvikle – til gavn for både virksomhederne og samfundet.

Udvalgets ambition er at skabe et erhvervsfremmesystem med virksomhedernes behov i fokus og indsatser af høj kvalitet, der bedst muligt understøtter udviklingen af dette potentiale i virksomhederne og dermed fremmer den økonomiske vækst i Danmark.

KAPITEL 4

UDFORDRINGER I INDSATSEN

Udvalgets arbejde tager afsæt i det Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen, der blev offentliggjort i november 2016. Eftersynet viser, at en række udfordringer i erhvervsfremmesystemet medfører, at virksomhederne og samfundet ikke får det optimale udbytte af indsatsen.

Erhvervsfremmeindsatsen er præget af for mange aktører og indsatser, der gør den svær at overskue for virksomhederne. Det er et helt grundlæggende problem, at virksomhederne ikke altid ved, hvor de skal henvende sig.

De mange aktører betyder desuden, at indsatserne for ofte ikke har den kvalitet, som virksomhederne efterspørger, og at de administrative omkostninger i systemet er for høje. Herudover er store dele af indsatsen ikke tilrettelagt efter behovene hos de virksomheder, som erhvervsfremmeindsatsen er til for.

Udvalgets model er rettet mod at komme disse udfordringer til livs og vil efter udvalgets vurdering skabe

et erhvervsfremmesystem, der er overskueligt for virksomhederne, leverer ydelser af en højere kvalitet til færre penge og sikrer, at indsatserne er tilrettelagt efter virksomhedernes behov.

HOVEDUDFORDRINGER I INDSATSEN

Udvalget har bidt særligt mærke i tre hovedudfordringer, der beskrives nedenfor.

Systemet er uoverskueligt for virksomhederne

Virksomhederne opfatter erhvervsfremmeindsatsen som uoverskuelig og svær at finde rundt i. Det er en barriere for, at virksomhederne får det optimale udbytte af indsatsen, og det øger deres omkostninger ved at bruge erhvervsfremmetilbuddene.

Der er mange aktører og tilbud i erhvervsfremmesystemet, og i flere tilfælde overlapper de i deres fokus, så det er svært for virksomhederne at skelne dem fra hinanden. Eftersynet af erhvervsfremmeindsatsen indeholdte flere eksempler på sådanne u hensigtsmæssige overlap i erhvervsfremmeindsatsen, bl.a. mellem statslige aktører og mellem den lokale indsats i kommunerne og indsatsen i Væksthusene.

Potentiale for højere kvalitet og lavere omkostninger

De mange aktører og overlappende indsatser i det nuværende erhvervsfremmesystem kan føre til lavere kvalitet og højere omkostninger end nødvendigt. Når kompetencer og erfaring bliver spredt, er der en risiko for, at det går udover kvaliteten. Det gælder bl.a. for højt specialiserede ydelser som internationalisering og formidling af kapital, der kræver helt særlige kompetencer.

Mange aktører og indsatser giver også høje omkostninger – i en form for dobbeltarbejde – fordi nogle indsatser udbydes flere steder end nødvendigt, og fordi man ikke i tilstrækkelig grad får gavn af stordriftsfordele. De høje administrationsomkostninger (se boks nedenfor) i erhvervsfremmesystemet kan være et tegn på dette.

De mange aktører og overlappende indsatser i det nuværende erhvervsfremmesystem kan føre til lavere kvalitet og højere omkostninger end nødvendigt.

I dag har de fleste kommuner egne erhvervsserviceenheder, der typisk er forholdsvis små. Enhederne kan have svært ved at opbygge en tilstrækkelig grad af specialisering, og faste omkostninger til bl.a. administration risikerer at lægge beslag på en relativt stor del af deres ressourcer.

Dertil kommer, at det nuværende erhvervsfremmesystem ikke i særlig høj grad er digitaliseret. En systematisk anvendelse af digitale løsninger vil kunne effektivisere indsatsen og give virksomhederne adgang til ydelser og information af høj kvalitet online.

BOKS 1

Administrationsomkostninger i erhvervsfremmeindsatsen

Der er store omkostninger forbundet med de mange aktører og overlappende indsatser i erhvervsfremmesystemet. For det første bliver omkostningerne højere end nødvendigt, fordi nogle indsatser udbydes flere gange end nødvendigt, og for det andet udnyttes potentielle stordriftsfordele ikke tilstrækkeligt, når indsatsen varetages af mange (mindre) aktører.

Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen viste, at administrationsomkostninger nogle steder i systemet kan udgøre helt op til en fjerdedel af udgifterne. Det er efter udvalgets opfattelse alt for meget og kan blandt andet være et udtryk for, at de mange små aktører ikke i tilstrækkelig grad udnytter stordriftsfordele.

Udvalgets model med færre aktører, større projekter og en mere klar arbejdsdeling i systemet forventes at nedbringe administrationsomkostningerne i erhvervsfremmesystemet markant.

Indsatsen er ikke tilrettelagt efter virksomhedernes behov

Erhvervsorganisationerne gav i Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen udtryk for, at deres medlemsvirksomheder ofte oplever, at erhvervsfremmeindsatsen er mere udbuds- end efterspørgselsdrevet. Det vil sige, at indsatsen for ofte afspejler erhvervsfremmeaktørernes prioriteter frem for virksomhedernes behov.

Ifølge de adspurgte virksomheder er resultatet, at nogle indsatser er udtænkt uden forståelse for erhvervslivet og standardiserede i en sådan grad, at de reelt ikke understøtter virksomhederne. Det er spild af midler, og kan være til decideret gene for virksomhederne, hvis de investerer tid og ressourcer i projekter, der ikke hjælper dem i deres udvikling.

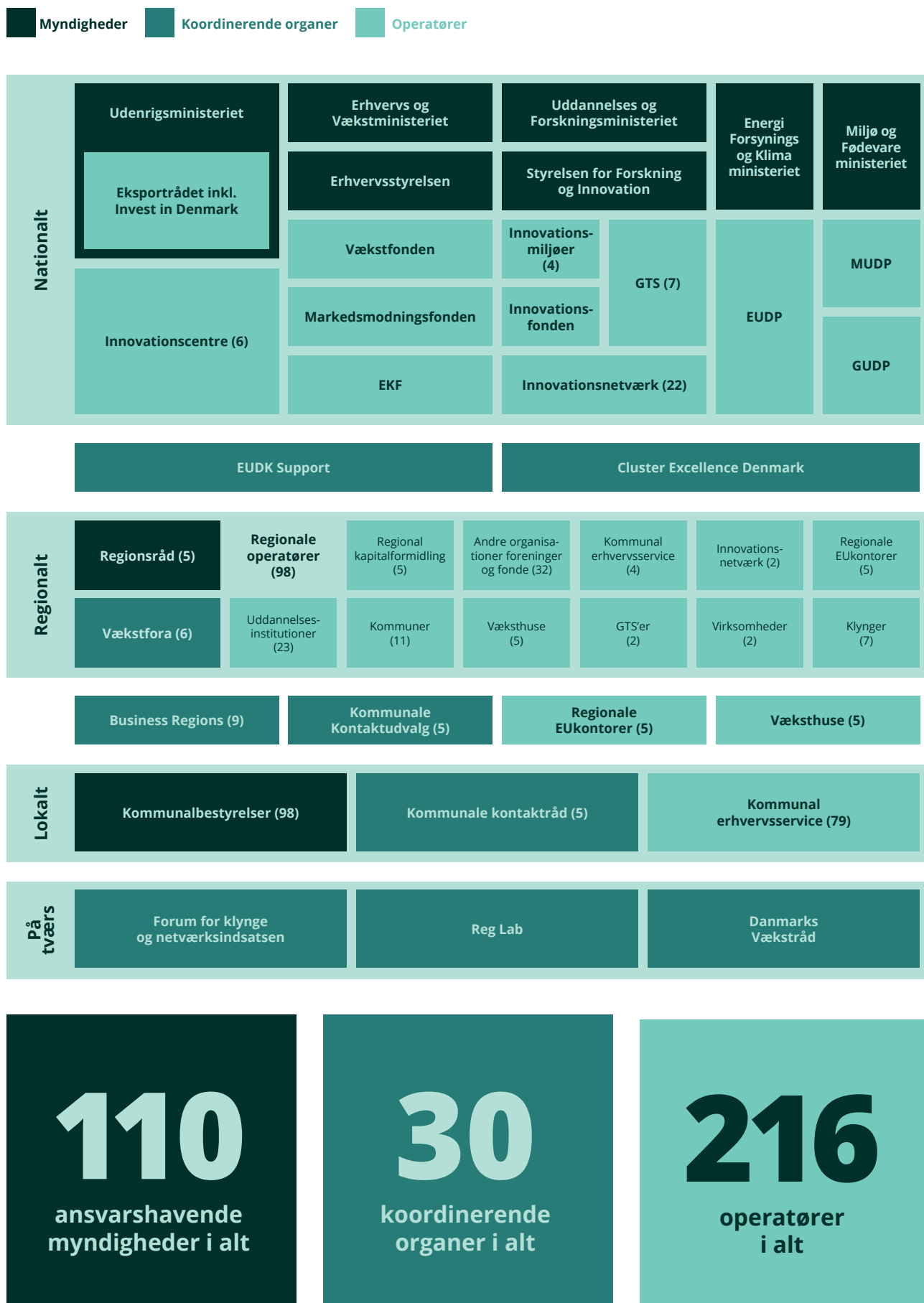
ERHVERVSFREMMESYSTEMETS ORGANISERING

De tre hovedudfordringer – og en del af de øvrige udfordringer identificeret i eftersynet – skyldes efter udvalgets opfattelse primært den måde, erhvervsfremmesystemet er organiseret på. Ansvar for erhvervsfremmeindsatsen er i dag fordelt på mange aktører på flere offentlige niveauer, og der er hverken en klar arbejdsdeling eller tilstrækkelig koordination mellem disse aktører og niveauer.

De mange ansvarlige aktører og manglen på klar arbejdsdeling har ført til en knopskydning, hvor aktørerne – med gode intentioner – har igangsat nye indsatser, der ligner allerede eksisterende. Resultatet er et virvar af indsatser, som det fremgår af figur 1.

De mange ansvarlige aktører og manglen på klar arbejdsdeling har ført til en knopskydning, hvor aktørerne – med gode intentioner – har igangsat nye indsatser, der ligner allerede eksisterende.

Figur 1
Mange aktører er involveret i erhvervsfremmeindsatsen

UDVALGETS MODEL

Det er i forlængelse af ovenstående, at udvalgets model for et nyt erhvervsfremmesystem fokuserer på at skabe sammenhæng i indsatsen på tværs af Danmark og den offentlige sektor ved at reducere antallet af ansvarlige aktører og fastlægge en klar arbejdsdeling.

Ambitionen er at ændre systemets organisering og dermed adressere den grundlæggende årsag til de nuværende udfordringer i erhvervsfremmesystemet. Det ville være en hurtig, men også kortsigtet og utilstrækkelig løsning blot at skære lidt indsatser fra hist og her.

En langsigtet løsning kræver, at erhvervsfremmesystemet grundlæggende ændres, så der gennem en klar struktur og sammenhæng skabes et system, der er enkelt at benytte og skaber værdi for virksomhederne. Kun på den måde kan det sikres, at den offentlige erhvervsfremmeindsats i fremtiden bliver så god og effektiv som muligt – til gavn for virksomhederne og samfundet.

Ambitionen er at ændre systemets organisering og dermed adressere den grundlæggende årsag til de nuværende udfordringer i erhvervsfremmesystemet. Det ville være en hurtig, men også kortsigtet og utilstrækkelig løsning blot at skære lidt indsatser fra hist og her.

KAPITEL 5

PRINCIPPER FOR ERHVERVSFREMME- INDSATSEN

For at skabe sammenhæng i det offentlige erhvervsfremmesystem foreslår udvalget, at beslutningstagere og aktører fremover skal følge seks fælles principper for indsatsen.

Principperne løber som en rød tråd gennem udvalgets model for et nyt erhvervsfremmesystem, og det er tanken, at de aktører, der til daglig arbejder med erhvervsfremme, fremover kan bruge principperne som udgangspunkt. Før en ny indsats igangsættes, bør beslutningstagerne fx undersøge, om den foreslåede indsats rent faktisk retter sig mod virksomhedernes behov, og om disse behov i forvejen bliver dækket af tilbud på det private marked.

SEKS PRINCIPPER FOR ERHVERVSFREMMEINDSATSEN

Når det offentlige driver erhvervsfremme for at understøtte virksomhederne, skal indsatserne være af høj kvalitet og tilrettelagt efter virksomhedernes behov.

PRINCIP 1

Erhvervsfremmesystemet skal indrettes, så indsatserne er af den højest mulige kvalitet og tilrettelægges efter virksomhedernes behov.

Det er udvalgets første princip for at gøre det klart, at indsatsens kvalitet i sidste ende er det vigtigste for virksomhederne. En stor del af udvalgets anbefalinger handler om, hvordan den offentlige sektor organiserer erhvervsfremmeindsatsen, men det bør være klart, at en velfungerende organisering først og fremmest er et middel til at skabe høj kvalitet for virksomhederne.

Det er ikke en selvfølge, at indsatserne er af høj kvalitet og tilrettelagt efter virksomhedernes behov, eftersom de offentlige indsatser ikke udsættes for samme "markedstest" som private indsatser. Der bør derfor etableres andre mekanismer, der kan sikre indsatsernes kvalitet, og at de er rettet mod virksomhedernes behov.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

At indsatserne er rettet mod virksomhedernes behov sikres i udvalgets model på tre måder. For det første skal virksomhedsrepræsentanter have en langt stærkere plads i de organer, der sætter retningen for indsatsen, for det andet skal større dele af den offentligt finansierede indsats overlades til private aktører (princip 4), og for det tredje skal der i højere grad anvendes brugerbetaling (se princip 5).

Herudover kan digitalisering være med til at øge kvaliteten af erhvervsfremmeindsatsen, og udvalget anbefaler derfor en omfattende digitalisering af erhvervsfremmesystemet. I den sammenhæng foreslår udvalget at gøre det til et grundlæggende princip, at erhvervsfremmeindsatsen skal digitaliseres i videst muligt omfang.

PRINCIP 2

Erhvervsfremmeindsatsen skal i videst muligt omfang digitaliseres for at understøtte høj og ensartet kvalitet samt øget tilgængelighed for alle virksomheder i landet.

Udover at bidrage til at sikre kvaliteten af indsatserne er der den store fordel ved digitalisering, at virksomheder får adgang til indsatsen, når og hvorfra det passer dem. Digitalisering og en stærk decentral indsats med fem nye Erhvervshuse

som omdrejningspunkt kan samlet set betyde, at erhvervsfremmeindsatsen når ud til og kan hjælpe langt flere virksomheder end i dag, og at den kan understøtte erhvervslivet og udvikling i hele Danmark.

For at sikre, at indsatsen harmonerer med virksomhedernes behov og de teknologiske muligheder, bør det løbende vurderes, om flere indsatser kan digitaliseres.

Udvalgets tredje princip tager udgangspunkt i, at de fleste af virksomhedernes behov kan opfyldes af private aktører på markedsvilkår. Den offentlige erhvervsfremme skal fokusere på områder, hvor det private marked ikke fungerer, eller det offentlige er i en særlig position til at understøtte erhvervslivet på en måde, der kommer hele samfundet til gode.

PRINCIP 3

Findes der et velfungerende privat marked, skal der ikke være en offentlig erhvervsfremmeindsats.

At de offentlige aktører finansierer en indsats, er ikke ensbetydende med, at det offentlige skal levere indsatsen. Udbud anvendes allerede mange steder i erhvervsfremmesystemet og bør fremover bruges i endnu højere grad, så større dele af indsatsen leveres af private aktører.

PRINCIP 4

Gennemførslen af offentligt finansierede erhvervsfremmeindsatser skal i videst muligt omfang overlades til private aktører. Udbud skal i højere grad bruges for at få den størst mulige kvalitet i indsatsen.

Udbud til private aktører kan skabe konkurrence og højere kvalitet. Hertil kommer, at en stor del af erhvervsfremmeindsatsen handler om at bringe danske virksomheder på forkant med udviklingen. Private aktører, der også beskæftiger sig med udvikling af virksomheder på anden vis, kan have viden og erfaringer, der med fordel kan inddrages i den offentlige erhvervsfremmeindsats. Det er dog vigtigt at sikre sammenhæng med de indsatser, der varetages af offentlige aktører.

Brugerbetaling er et andet redskab, der kan være med til at sikre, at indsatsen tilrettelægges efter virksomhedernes efterspørgsel og behov, fordi virksomhederne typisk kun vil betale for efterspurgte ydelser af tilstrækkelig høj kvalitet.

PRINCIP 5

For at sikre at indsatserne tilrettelægges efter virksomhedernes behov, skal der være en vis brugerbetaling for indsatserne de steder, hvor det giver mening.

Det er dog vigtigt, at brugerbetalingen ikke flytter fokus fra at hjælpe virksomhederne, til at offentlige aktører skal tjene penge. Derfor skal der kun være brugerbetaling de steder, hvor det øger kvaliteten, og betalingsordninger bør indrettes, så de understøtter dette. Offentlige aktører bør fx være påpasselige med at opstille indtjeningsmål på en måde, der skaber uheldige incitamenter.

En del af erhvervsfremmeindsatserne retter sig mod små og mellemstore virksomheder, der ikke nødvendigvis kan betale samme pris for indsatserne som de store virksomheder. I de tilfælde kan klippekortsordninger eller begrænset brugerbetaling være en måde at tage hensyn til dette.

Brugerbetaling er et andet redskab, der kan være med til at sikre, at indsatsen tilrettelægges efter virksomhedernes efterspørgsel og behov, fordi virksomhederne typisk kun vil betale for efterspurgte ydelser af tilstrækkelig høj kvalitet.

Udvalgets sidste princip slår fast, at antallet af aktører og indsatser i erhvervsfremmesystemet skal reduceres, og at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse (se kapital 6) får til opgave at sikre, at det sker, og at antallet ikke stiger igen.

PRINCIP 6

Antallet af aktører og indsatser skal reduceres. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse får til opgave at sikre, at det sker, og at antallet ikke stiger igen.

Færre aktører er afgørende for at sikre, at det nye erhvervsfremmesystem bliver let at overskue for virksomhederne, og at kræfterne samles og fokuseres på at levere ydelser af højest mulige kvalitet til virksomhederne med lavere omkostninger for den offentlige sektor.

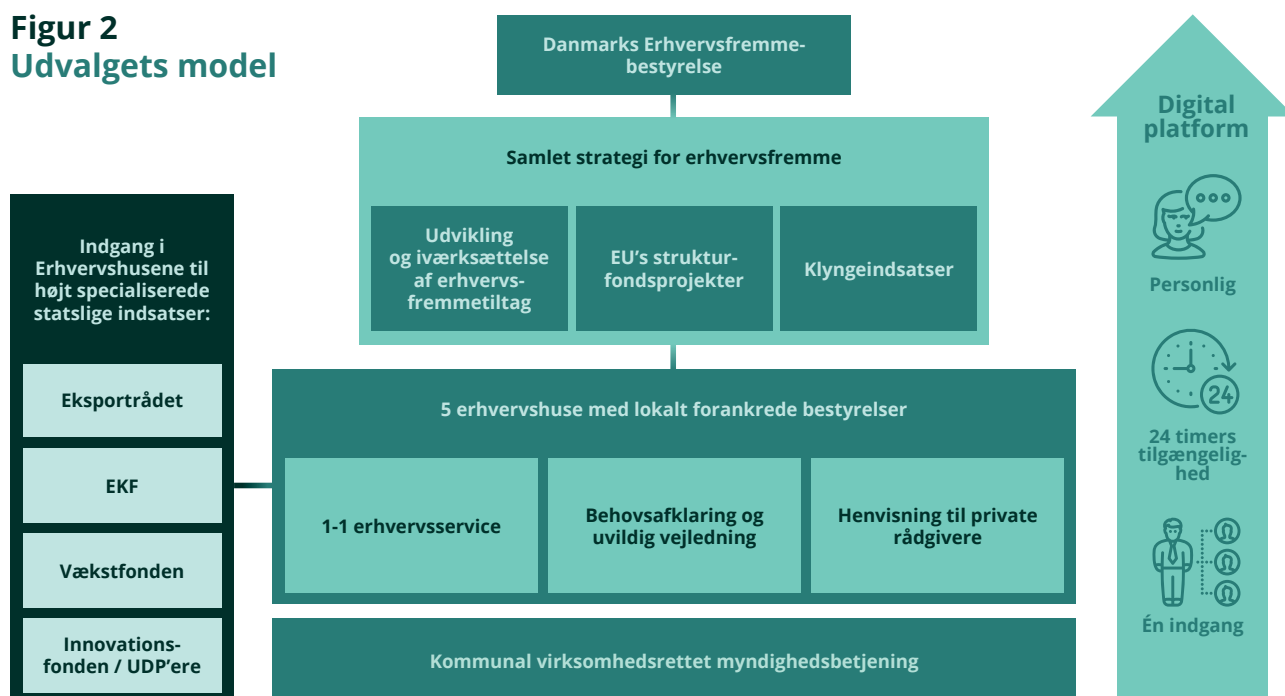
KAPITEL 6

ET SAMMENHÆNGENDE ERHVERVSFREMME SYSTEM

For at skabe en forenklet og sammenhængende indsats foreslår udvalget, at ansvaret for indsatsen samles fra tre til to offentlige niveauer: det statslige niveau og et styrket lokalt niveau, der bliver indgang for virksomhederne til hele erhvervsfremmeindsatsen.

Det skal bl.a. bidrage til at reducere antallet af erhvervsfremmeaktører, styrke sammenhængen i systemet og skabe en indsats, der tilrettelægges efter virksomhedernes behov og opfylder dem så effektivt som muligt.

Figur 2
Udvalgets model

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

ØGET SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF DANMARK OG PLADS TIL LOKALE FORSKELLE

Danmark har en størrelse, der gør det nødvendigt at samarbejde og samle kræfterne på tværs af landet i højere grad end i dag. Samtidig er der klare lokale og regionale forskelle, som erhvervsfremmeindsatsen bør tage højde for. Forskellige dele af Danmark har forskellige udfordringer og potentialer, og det er vigtigt for udvalget, at indsatserne rundt om i landet afspejler disse.

Udvalget foreslår, at der fremover udformes én samlet erhvervsfremmestrategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats med udgangspunkt i virksomhedernes behov og regionale forskelle. Strategien skal koordineres med de relevante strategier på det statslige niveau og dermed sikre sammenhæng mellem den centrale og den decentrale erhvervsfremmeindsats.

En ny Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse får til opgave at udforme den samlede erhvervsfremmestrategi. Bestyrelsen erstatter de regionale Vækstfora og Danmarks Vækstråd og skal udover strategien fremover stå for at udmønte strukturfondsmidler, indstille nationale styrkepositioner/klynger og give tilskud til en række øvrige erhvervsfremmeprojekter bl.a. efter ansøgning fra de nye Erhvervshuse (se nedenfor).

Bestyrelsen skal primært sammensættes af virksomhedsrepræsentanter og kommunale repræsentanter for at sikre, at indsatsen tilrettelægges efter virksomhedernes behov, og at lokale forhold i hele Danmark afspejles i strategien.

FEM NYE ERHVERVSHUSE BLIVER LOKALE KNUDEPUNKTER I INDSATSEN

For at understøtte sammenhængen yderligere og samle den i dag fragmenterede indsats foreslår udvalget, at fem nye, landsdækkende Erhvervshuse erstatter de nuværende Væksthuse. Erhvervshusene skal samle den offentlige 1-1 vejledning, der i dag udbydes af både enkeltkommuner og Væksthusene.

Med udgangspunkt i deres særlige kendskab til lokale virksomheders behov skal Erhvervshusene og deres bestyrelser spille en vigtig rolle i at skabe en strategisk sammenhæng i erhvervsfremmeindsatsen.

Med udgangspunkt i deres særlige kendskab til lokale virksomheders behov skal Erhvervshusene og deres bestyrelser spille en vigtig rolle i at skabe en strategisk sammenhæng i erhvervsfremmeindsatsen. De skal fungere som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses regionale og lokale bidragsyder og sparringspartner, når der skal udvikles en samlet erhvervsfremmestrategi for hele Danmark, der udnytter styrkepositioner og håndterer barrierer for vækst i netop deres landsdel.

Erhvervshusene skal desuden fungere som regionalt forankret indgang til de højt specialiserede indsatser, fx eksportfremme, tilskuds og kapitalformidling og innovationsfremme, så der er nem adgang til disse for alle virksomheder. Og her får huse- nes bestyrelser en vigtig rolle i at integrere disse ydelser, så de matcher den lokale erhvervsstruktur og virksomhedernes behov.

Erhvervshusene bliver således indgangen for personlig vejledning for alle virksomheder – både håndværksmesteren, der skal gennemgå et generationsskifte og vækstiværksætteren, der er på vej ud på nye markeder.

Helt basal vejledning og information om fx offentlige krav og regler samles i en ny digital erhvervsfremmeplatform, jf. kapitel 7 om digitalisering.

Figur 3
Enkel og virksomhedsnær struktur for erhvervsservice

KOMMUNERNE ER ERHVERVSPOLITISKE NØGLEAKTØRER

Kommunerne varetager en række opgaver med stor betydning for erhvervslivet. Det gælder bl.a. beskæftigelsesindsatsen, den fysiske planlægning og arbejdet med miljø og byggesager. Gode og erhvervsvenlige rammevilkår på disse områder er afgørende for virksomhederne.

I forlængelse af kommunernes øvrige erhvervsrettede opgaver er det naturligt, at kommunerne har et ansvar for erhvervsfremmeindsatsen, men den kommunale erhvervsfremme bør i højere grad samles, som der i dag allerede er gode eksempler på, og ligge inden for den samlede erhvervsfremmestrategi. En samling af kommunernes erhvervsservice i de fem Erhvervshuse forventes at øge kvaliteten af vejledningen til virksomhederne og reducere omkostningerne markant.

Erhvervshusene bliver også med en bred 1-1 kontakt til virksomhederne den naturlige aktør til i samarbejde med beskæftigessystemet og uddannelsesinstitutioner at sikre en sammenhængende, opsøgende virksomhedsindsats, så virksomhederne ikke oplever at blive rendt på dørene af forskellige aktører.

Et mere effektivt og overskueligt erhvervsfremmesystem kræver, at kommunerne ikke enkeltvist udbyder de former for erhvervsfremme, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, de statslige aktører, Erhvervshusene og den digitale erhvervsfremmeplatform fremover får ansvaret for. Der skal derfor skabes

en klar ramme for kommunernes erhvervsfremmeopgaver i lovgivningen, herunder bør det fastlægges, at erhvervsservice skal udbydes i Erhvervshusene.

Kommunerne vil fortsat være erhvervspolitiske nøgleaktører lige som kommunale erhvervsråd fortsat vil kunne danne rammen for virksomhedernes lokale samarbejde. Borgmestre, kommunalpolitikere og kommunernes medarbejdere skal – som i dag – have en omfattende kontakt til virksomhederne om alt fra byggesager til tilsynsopgaver. Den tætte kontakt giver en særlig indsigt i de lokale virksomheders behov, som kommunerne kan bringe med ind i arbejdet i de nye Erhvervshuse og i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

REGIONERNE BØR FOKUSERE DERES UDVIKLINGSOPGAVER

Etableringen af en ny Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, der fremover skal udmønte strukturfondsmidler, betyder, at de regionale Vækstfora nedlægges, og at regionerne ikke længere skal have deres egen, selvstændige erhvervsfremmeindsats, herunder udforme erhvervsfremmestrategier.

Regionerne vil dog stadig spille en vigtig rolle for den regionale udvikling gennem opgaver med infrastruktur og trafik, uddannelse og arbejdskraft samt miljøområdet. Det er udvalgets forventning, at regionerne vil fokusere på disse opgaver, der alle er af stor betydning for virksomhederne.

Det bemærkes, at de regionale Vækstfora også beskæftiger sig med områder udover erhvervsfremme, bl.a. turismeområdet, og at en nedlæggelse af Vækstfora kan have afledte konsekvenser for disse områder. Dette ligger dog uden for udvalgets kommissorium, og udvalget har derfor ikke taget stilling hertil.

HØJT SPECIALISEREDE KOMPETENCER SAMLES HOS STATEN

De højt specialiserede erhvervsfremmeindsatser bør alene varetages på statsligt niveau, da de kræver særlige kompetencer, og det kan i et land på Danmarks størrelse kun sikres ved at samle indsatserne. Det er dog fortsat vigtigt, at de statslige erhvervsfremmeordninger kommer ud i hele landet, og de skal derfor arbejde tæt sammen med Erhvervshusene rundt om i Danmark.

Den nuværende statslige erhvervsfremmeindsats er præget af mange aktører og indsatser, der ikke altid er koordineret mellem de involverede ministerier. Hvis erhvervsfremmesystemet skal forenkles, er det nødvendigt at skabe en klar arbejdsdeling, der kan gøre indsatserne mere overskuelige for virksomhederne.

ET BEDRE OG BILLIGERE ERHVERVSFREMMESYSTEM

Udvalgets model, der i korte træk er beskrevet ovenfor og mere detaljeret beskrives nedenfor, vil samlet set give et bedre og billigere erhvervsfremmesystem.

Den nye organisering med klar arbejdsdeling og sammenhæng på tværs af landet vil gøre det nemmere for virksomhederne at overskue systemet og finde de rette indsatser. En stærkere repræsentation af erhvervslivet i systemets styrende organer samt øget fokus på brugerbetaling og private leverandører vil sikre, at erhvervsfremmeindsatsen tilrettelægges efter virksomhedernes behov. Og en reduktion af antallet af aktører (og dermed en samling af kompetencer) vil sammen med en omfattende digitalisering løfte indsatsernes kvalitet.

Udvalgets model vil samtidig gøre erhvervsfremmesystemet billigere, fordi administrationen af indsatserne effektiviseres, og fordi man ved at fjerne overlap undgår at betale for de samme indsatser flere gange.

Udvalgets model vil samtidig gøre erhvervsfremmesystemet billigere, fordi administrationen af indsatserne effektiviseres, og fordi man ved at fjerne overlap undgår at betale for de samme indsatser flere gange.

En samling af kommunernes erhvervsservice i Erhvervshusene og en ny digital erhvervsfremmeplatform kan både højne kvaliteten og nedbringe kommunernes udgifter til er-

hvervsfremme markant. Det samme gælder en nedlæggelse af de regionale vækstfora og samling af opgaverne i en ny erhvervsfremmebestyrelse. Det vil bl.a. nedbringe udgifterne til administration af EU's strukturfondsmidler og danne grundlag for større projekter, hvor udgifterne er lavere og kvaliteten højere.

Reduceres antallet af offentligt støttede klynger og netværk væsentligt, som udvalget foreslår nedenfor, vil det også frigøre betragtelige midler i erhvervsfremmesystemet. I stedet for at et stort antal klynger på de samme fagområder hver især bruger ressourcer på administration og aktiviteter, bør kræfterne samles i større klynger med deltagelse af alle relevante virksomheder på tværs af landet – det vil både være væsentligt billigere for den offentlige sektor og bedre for virksomhederne.

Hvis højt specialiserede indsatser fremover kun varetages på statsligt niveau, hvor der er særlige kompetencer, vil det på samme tid sikre kvaliteten og frigøre midler i systemet. Udvalget anbefaler desuden en række tiltag på statsligt niveau, herunder en afvikling af Markedsmodningsfonden og Innovationsmiljøerne, der kan nedbringe omkostningerne på statsligt niveau.

Udover at udvalgets model vil gøre erhvervsfremmeindsatsen billigere for den offentlige sektor, vil den også lette en del af virksomhedernes omkostninger bl.a. ved at gøre systemet nemmere at overskue og etablere en digital erhvervsfremmeplatform, som virksomhederne kan bruge, når det passer dem. Det vil navnlig komme de mindste virksomheder til gode.

6.1 ÉN SAMLET ERHVERVSFREMMESTRATEGI FOR HELE DEN DECENTRALE INDSATS

En samlet strategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats med udgangspunkt i virksomhedernes behov og regionale forskelle vil bidrage til en mere fokuseret indsats med kritisk masse, færre overlap og bedre kvalitet for virksomhederne.

Strategien skal integrere udmøntningen af EU's strukturfondsmidler og erhvervsfremmeprojekter samt udpege styrkepositioner (erhvervs- og teknologiområder), inden for hvilke der skal udbydes offentlig finansiering til klyngeorganisationer for at bidrage til en mere koordineret og effektiv indsats til gavn for virksomhederne.

Erhvervsfremmestrategien skal tage udgangspunkt i lokale og regionale styrker og udfordringer og indeholde sektorspecifikke og regionale kapitler om lokalt forankrede og eventuelt lokalt finansierede indsatser. Disse regionale kapitler skal bestyrelsen formulere med input fra bestyrelserne for de fem nye Erhvervshuse.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Erhvervsfremmestrategien skal tage udgangspunkt i lokale og regionale styrker og udfordringer og indeholde sektorspecifikke og regionale kapitler om lokalt forankrede og eventuelt lokalt finansierede indsatser. Disse regionale kapitler skal bestyrelsen formulere med input fra bestyrelserne for de fem nye Erhvervshuse.

For at sikre den mest effektive anvendelse af offentlige ressourcer på tværs af erhvervsfremmesystemet skal erhvervsfremmestrategien være koordineret med øvrige relevante strategier, fx på forsknings- og innovationspolitiske og det internationale område. For at sikre sammenhængen mellem den decentrale indsats og de nationale erhvervspolitiske indsatser skal den endelige strategi aftales mellem Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse (se næste afsnit) og regeringen.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der udarbejdes én samlet erhvervsfremmestrategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats, der tager udgangspunkt i regionale og lokale styrker og udfordringer og udformes med tæt inddragelse af interessenter fra hele Danmark.

Herudover skal andre relevante aktører, såsom erhvervsorganisationer, have mulighed for at give input til strategien, så den forankres bredt.

6.2 DANMARKS ERHVERVSFREMMEBESTYRELSE SKAL SIKRE SAMMENHÆNG OG RELEVANS

Erhvervsfremmestrategien bør forankres i et organ, der både kan sikre sammenhæng på tværs af landet, koordinering med nationale målsætninger og en stærk relevans for virksomhederne.

Udvalget foreslår derfor, at der etableres en Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, der kan varetage denne funktion og erstatte de seks regionale vækstfora og Danmarks Vækstråd.

For at sikre den mest effektive anvendelse af offentlige ressourcer på tværs af erhvervsfremmesystemet skal erhvervsfremmestrategien være koordineret med øvrige relevante strategier, fx på forsknings og innovationspolitiske og det internationale område

Det er et væsentligt hensyn, at bestyrelsen bliver en operationel enhed med en størrelse, der sikrer reel indflydelse til det enkelte medlem og en betydelig grad af kollektivt ansvar. Sammensætningen skal desuden sikre fokus på forskellige typer af virksomheders behov og en stærk decentral forankring med repræsentation fra hele landet.

For at understøtte dette bør erhvervsfremmebestyrelsen bestå af maksimalt 14 medlemmer, hvoraf 5 medlemmer udpeges af kommunerne, 6 medlemmer (herunder formanden) fra et bredt udsnit af virksomheder udpeges af regeringen efter indstilling, 1 medlem repræsenterer arbejdstagerorganisationerne, og 1 medlem kommer fra en videninstitution. Dertil kan evt. udpeges 1 medlem til at repræsentere staten for at sikre sammenhæng til de statslige indsatser.

Udvalget lægger stor vægt på, at virksomhedsrepræsentanterne er aktive erhvervsfolk, og at bestyrelsen bliver professionaliseret med vederlag og eget sekretariat. Virksomhedsrepræsentanterne kan vælges af erhvervsministeren og andre relevante ministre på baggrund af kandidater indstillet af erhvervsorganisationer.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der nedsættes en Danmarks erhvervsfremmebestyrelse med maksimalt 14 medlemmer med en stærk decentral forankring og bred repræsentation fra virksomheder. fem medlemmer udpeges af kommunerne, seks medlemmer (herunder formanden) fra et bredt udsnit af virksomheder udpeges af regeringen efter indstilling, ét medlem repræsenterer arbejdstagerorganisationerne og ét medlem kommer fra en videninstitution. Dertil kan evt. udpeges ét medlem til at repræsentere staten for at sikre sammenhæng til de statslige indsatser

DANMARKS ERHVERVSFREMMEBESTYRELSES OPGAVER

Bestyrelsen skal sikre, at erhvervsfremmeindsatsen hænger sammen på tværs af den offentlige sektor, herunder at der er sammenhæng mellem den decentrale og den statslige indsats.

For at sikre sammenhæng skal bestyrelsen stå for at formulere den samlede erhvervsfremmestrategi for den decentrale erhvervsfremmeindsats i tæt samarbejde med bestyrelserne for fem nye Erhvervshuse. Øvrige relevante interessenter skal inddrages, og strategien skal blive til i koordination med øvrige relevante strategier på navnlig det erhvervspolitiske, forsknings- og innovationspolitiske og internationale område.

Bestyrelsen får til opgave at igangsætte og finansiere decentrale erhvervsfremmeindsatser og overtager dermed den rolle, som i dag varetages af de regionale vækstfora. Det gælder projektf finansiering og tilskud til forskellige erhvervsfremmeaktører, der er finansieret af EU's strukturfonde og af de nuværende regionale erhvervsudviklingsmidler.

Det vil således fremover være bestyrelsen, der beslutter, hvilke decentrale erhvervsfremmeindsatser der skal gennemføres inden for rammerne af erhvervsfremmestrategien. Det indebærer, at bestyrelsen får ansvaret for at prioritere indsatsområder og tilrettelægge udbud, så virksomhederne kommer til at opleve en mere efterspørgselsdrevet og enkel erhvervsfremmeindsats med væsentlig færre aktører og indsatser af højere kvalitet.

Til det formål bør bestyrelsen råde over midler, der kan finansiere løbende erhvervsfremmeprojekter og medfinansiere strukturfondsprojekter, så det sikres, at de hjemtagne midler fra EU's strukturfonde kommer ud til danske virksomheder inden for de strategiske rammer for fondene.

Bestyrelsen får tillige ansvar for at sikre en sammenhængende klynge og netværksindsats på tværs af landet ved at indstille til Uddannelses- og Forskningsministeriet hvilke sektorer og teknologiområder, der bør udbydes statslige midler til.

Endelig bør bestyrelsen have et ansvar for at følge op på og sikre implementeringen af digitaliseringen af erhvervsfremmeindsatsen (se kapitel 7).

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse overtager ansvaret for at udmønte midler til decentrale erhvervsfremmeindsatser fra de regionale vækstfora.

En samling af sekretariatsbetjeningen, der i dag ligger i regionerne, forventes at kunne reducere de administrative udgifter betydeligt og øge sammenhængen mellem erhvervsfremmeindsatser på tværs af landet.

Bestyrelsen bør råde over eget sekretariat, der tæt skal inddrage og trække på ressourcer fra de ministerier, der har ansvar for de højt specialiserede erhvervsfremmeindsatser og relevante politikområder, så der sikres en stærk sammenhæng mellem statslige og decentrale indsatser, herunder navnlig til forvaltningsmyndigheden for strukturfondsadministrationen, der ligger i Silkeborg. På denne baggrund anbefaler udvalget, at sekretariatet placeres i Silkeborg.

Sekretariatet skal desuden sikre en løbende inddragelse af andre relevante erhvervsfremmeaktører, herunder Erhvervshusene og andre relevante erhvervsfremmeaktører, så den udvikling, der foregår lokalt eller regionalt synliggøres og inddrages i arbejdet.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

6.3 EN MERE FOKUSERET BRUG AF STRUKTURFONDSMIDLER FRA EU

Udmøntningen af strukturfondsmidlerne fra EU (se boks 2) bør forenkles og fokuseres for at styrke effekten af midlerne og gøre det mere attraktivt for virksomhederne at deltage i strukturfundsprojekter.

I dag indstiller de seks regionale vækstfora til Erhvervsstyrelsen i Silkeborg om anvendelsen af strukturfondsmidler. Det indebærer, at strukturfondsmidlerne fordeles på mange projekter, der ofte ikke koordineres på tværs af landet. Disse mange og sommetider ensartede projekter bidrager til at gøre erhvervsfremmeindsatsen svær at overskue for virksomhederne.

På den baggrund anbefaler udvalget, at strukturfondsmidlerne fremover – bl.a. efter ansøgning – udmøntes af den nye Danmarks erhvervsfremmebestyrelse inden for rammerne af erhvervsfremmestrategien og gæl-

dende EU-regler. Det vil bl.a. gøre det muligt at iværksætte færre og større landsdækkende strukturfundsprojekter med kritisk masse, der kan øge kvaliteten af projekterne og reducere de administrative omkostninger, så en større del af midlerne kan gå til virksomhedsrettede indsatser.

Udvalget lægger betydelig vægt på, at strukturfondsmidlerne fortsat kommer en bred kreds af virksomheder til gavn og anvendes til at medfinansiere udviklingsprojekter i alle dele af Danmark. Det er derfor vigtigt, at de indsatser, som igangsættes, afspejler regionale og lokale prioriteter og behov.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at strukturfondsmidlerne samles og fremover udmøntes af Danmarks erhvervsfremmebestyrelse og fortsat anvendes til projekter til gavn for virksomheder i hele landet.

BOKS 2

Strukturfondene i Danmark

I perioden 2014-2020 vil Danmark modtage ca. 3 mia. kr. fordelt ligeligt mellem Regionalfonden og Socialfonden. Midlerne kommer fra EU-budgettet og er underlagt de regler, der er fastsat herfor. Midlerne medfinansieres som ud-

gangspunkt med mindst 50 pct. danske midler (fra stat, kommuner, virksomheder mv.) og bidrager til at indfri EU 2020-målene og er bl.a. målrettet innovation, iværksætteri, grøn omstilling, uddannelse og beskæftigelsesfremme.

Forenkling af strukturfonds- administrationen og øget brug af udbud

Strukturfondsprojekterne er i dag præget af en alt for tung administration for operatørerne og de deltagende virksomheder. Udvalget har derfor haft særlig fokus på at identificere forenklingstiltag inden for rammerne af EU-reguleringen og foreslår på den baggrund følgende:

- Strukturfondsadministrationen samles i Erhvervsstyrelsen, så virksomhederne skal henvende sig samme sted, uanset om de ønsker at søge strukturfondsmidler, eller de allerede har opnået støtte og har spørgsmål i den forbindelse.
- Der skal være fokus på at lette administrationen af strukturfondsprojekter fx gennem øget anvendelse af forenkede omkostningsbegreber (fx fast takst, standardomkostninger mv.).
- Der skal i højere grad bruges udbud og gerne i en størrelse, der gør det attraktivt for private aktører at stå for strukturfondsprojekter. Det vil også gøre det muligt for private virksomheder at byde ind med innovative løsninger.
- Der bør i højere grad gøres brug af kontant medfinansiering frem for medfinansiering baseret på arbejdstid i de deltagende virksomheder. Det vil medvirke til at lette administrationsbyrden betragteligt.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at strukturfondsadministrationen forenkles, så det bliver nemmere og mere attraktivt for virksomheder at indgå i strukturfondsprojekter, herunder ved i højere grad at anvende udbud og kontant medfinansiering.

6.4 ERHVERVSHUSENE

Virksomhederne skal have adgang til information og vejledning om start, drift og udvikling af virksomhed, så de hurtigt kan sætte sig ind i centrale krav og regler, og så de kan få kvalificeret hjælp og sparring til mere specifikke problemer – fx ejerskifte, digital omstilling osv.

I dag foregår den basale vejledning om offentlige regler og muligheder hos den lokale erhvervsservice i kommunerne, og Væksthusene foretager den mere specialiserede 1-1 vejledning af virksomhederne. Et flertal af kommunerne udbyder dog også disse specialiserede 1-1 vejledninger, bl.a. fordi Væksthusene i dag kun må betjene såkaldte vækstvirksomheder og iværksættere med særligt vækstpotentiale. En stor gruppe af små og mellemstore virksomheder har derfor i realiteten været afskåret fra at bruge Væksthusenes ydelser.

Det medfører, at der er mange aktører, stor variation i indhold og kvalitet, overlap mellem kommunale tilbud og Væksthusenes samt få digitale løsninger.

Udvalget foreslår på den baggrund, at basal information og vejledning, der ikke kræver specifik viden om den enkelte virksomhed, samles under en digital platform (jf. kapitel 7 om digitalisering), og at den virksomhedsspecifikke 1-1 vejledning samles i fem landsdækkende Erhvervshuse, der baseres på de nuværende Væksthuse, men som får deres opgaver omdefinieret.

Det betyder, at de erhvervsserviceopgaver, der i dag leveres og finansieres i kommunerne, fremover skal varetages i Erhvervshusene. Det bør fastlægges ved lov for at undgå overlappende indsatser og sikre overskuelighed for virksomhederne.

Erhvervshusene skal samtidig være det fysiske knudepunkt for erhvervsfremmeindsatsen og hjælpe virksomhederne videre i systemet til de statslige indsatser og til private rådgivere. Det vil skabe en mere sammenhængende indsats.

ERHVERVSHUSENES OPGAVER

Erhvervshusenes to hovedopgaver bliver behovsafløsning for og uvildig vejledning af virksomhederne og at være knudepunkt i erhvervsfremmeindsatsen. Herudover kan Erhvervshusene stå for at drive projekter og programmer, hvor operatørrollen ligger i forlængelse af deres to hovedopgaver, så midlertidige projekter og programmer forbindes tæt til de faste erhvervsfremmetilbud. Erhvervshusene bør i størst muligt omfang udbyde opgaver til private.

1-1 vejledning

Virksomheder, der ikke vurderes at have et "særligt vækstpotentiale", er i dag afskåret fra at bruge Væksthuse. Det er et problem, der har fået mange kommuner til at udbyde ydelser, der ligner Væksthusenes.

Det er efter udvalgets opfattelse u hensigtsmæssigt, fordi det skaber overlap i indsatserne, der gør det svært for virksomhederne at orientere sig og sprede kompetencerne. Samler man i stedet erhvervsservicen, vil en større del af udgifterne kunne gå til virksomhedsrettede ydelser frem for administration, og kvaliteten af ydelserne kan blive højere. Samtidig vil døren stå åben for alle virksomheder i Erhvervshusene – både vækstvirksomheder og den store gruppe af øvrige små og mellemstore virksomheder, der efterspørger vejledning af høj kvalitet.

Erhvervshusene skal samtidig være det fysiske knudepunkt for erhvervsfremmeindsatsen og hjælpe virksomhederne videre i systemet til de statslige indsatser og til private rådgivere. Det vil skabe en mere sammenhængende indsats.

BOKS 3

Samlet erhvervsservice i Region Hovedstaden og Midtjylland

En række kommuner i Region Hovedstaden og Midtjylland har valgt at få løst deres erhvervsservice hos Væksthusene. Det har givet forudsætning for lavere administrationsomkostninger og højere kvalitet i opgaveløsningen,

fordi kompetencerne samles. Det har desuden medført en større sammenhæng mellem indsatsen i den lokale erhvervsservice og Væksthusenes øvrige arbejde, og dermed gjort systemet mere overskueligt for virksomhederne.

Udvalget foreslår derfor, at 1-1 vejledning samles i Erhvervshusene, så der skabes kritisk masse til, at virksomhederne mødes af høj kvalitet og et bredt målgruppekendskab. Dermed vil alle virksomheder kunne få faglig sparring af høj kvalitet, uanset om det er digitalisering, ejerskifte, ny teknologi, kompetenceløft, ledelse eller lignende, de har behov for hjælp til. De fleste virksomheder er klar til at rejse langt for at modtage 1-1 vejledning af høj kvalitet. Det er afgørende, at Erhvervshusene har indsigt i og er synlige over for virksomheder i hele deres geografiske dækningsområde, og Erhvervshusene bør have et tæt samarbejde med kommunerne. Derfor bør Erhvervshuse, der dækker store geografiske områder, kunne etablere sig med satellitkontorer eller rejsehold. Det bør være op til kommunerne at gå sammen om at definere, hvor der skal være satellitkontorer, så det bliver den tværkommunale sammenhæng, der bliver styrende for placeringen.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at virksomhedsspecifik 1-1 vejledning samles i de decentrale Erhvervshuse for at sikre kvalitet for alle virksomheder.

Udvalgets første princip for den offentlige erhvervsfremme er, at der ikke skal være offentlig erhvervsfremme, hvis der findes et privat marked. Der er efter udvalgets opfattelse for mange eksempler på, at offentlige erhvervsfremmeaktører udbyder indsatser, der i forvejen findes på det private marked. Erhvervshusenes opgaver er at lave uvildige behovsafklaringer og henvise til rette aktører. Et centralt formål i den forbindelse er, at Erhvervshusene understøtter, at flere af virksomheders behov opfyldes gennem privat rådgivning.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Fysisk knudepunkt

Erhvervshusene bliver det fysiske knudepunkt for erhvervsfremmeindsatsen, der samler tilbud og ressourcer på tværs af medlemskommuner. Husene skal være i tæt dialog med virksomheder og indarbejde den lokale erhvervspolitik, så deres indsats afspejler lokale prioriteter, virksomhedsbehov og styrkeområder.

Erhvervshusene skal samtidig fungere som regionalt forankret indgang til højt specialiserede ydelser, såsom Eksportrådet og Innovationsfonden bl.a. gennem udstationering af medarbejdere. Det vil give adgang i hele landet til disse ydelser og sikre sammenhæng mellem den decentrale indsats og de specialiserede indsatser, understøttet af den digitale erhvervsfremmeplatform.

Særligt for mindre virksomheder forventes det at gøre de højt specialiserede statslige indsatser mere tilgængelige rundt om i landet.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Erhvervshusene skal fungere som fysiske knudepunkter i erhvervsfremmesystemet og dermed sikre en decentral indgang til højt specialiserede ydelser i staten og henvisning til privat rådgivning. Dermed bliver der adgang i hele landet til disse ydelser, og der sikres sammenhæng mellem indsatsen i Erhvervshusene og de specialiserede indsatser.

Med Erhvervshusene som knudepunkter rundt omkring i landet minimeres risikoen for overlap i erhvervsfremmeindsatserne, og erhvervsfremmesystemet bliver mere sømløst og overskueligt for virksomhederne.

Stærke erhvervshusbestyrelser skal sikre lokal forankring i den samlede erhvervsfremmeindsats

Erhvervshusene vil som følge af deres daglige, direkte kontakt til en bred kreds af virksomheder opbygge et stort og indgående kendskab til de udfordringer og prioriteter, som præger erhvervslivet i deres region. Udvalget finder, at denne viden gør Erhvervshusene til en naturlig partner i erhvervsfremmebestyrelsens arbejde med at udforme erhvervsfremmestrategien og fastlægge konkrete indsatser, som kan være med til at sikre, at den samlede erhvervsfremmeindsats adresserer virksomhedernes behov i hele landet.

Erhvervshusene og deres bestyrelser skal derfor involveres aktivt i udformningen af erhvervsfremmestrategien for hele Danmark, herunder særligt i fastlæggelsen af regionale indsatsområder og i udformningen af konkrete tiltag, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse kan tage stilling til og medfinansiere.

Udover finansiering til Erhvervshusenes faste ydelser, har erhvervshusene mulighed for at opnå finansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til at udvikle indsatser tilpasset de lokale behov.

Muligheden for at modtage finansiering til lokale tiltag fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse vil give Erhvervshusene og deres bestyrelser incitament til at udvikle indsatser, der fra starten er tænkt ind i den samlede erhvervsfremmestrategi.

Operatører på projekter, der ligger i forlængelse af deres kerneopgaver

Midlerne hos Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse vil fremover skulle udmøntes i større og færre projekter end i dag og med en ambition om, at flere private aktører skal være operatører. Erhvervshusene kan fortsat spille en rolle som operatør. Det skal dog alene være på programmer og projekter, der ligger i snæver forlængelse af deres eksisterende arbejde – dvs. det skal baseres på behovsafklaring for virksomhederne og henvisning til ikke mindst private rådgivningstilbud.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der oprettes en bestyrelse i hvert Erhvervshus med fire medlemmer fra virksomheder, tre medlemmer udpeget af kommunerne i regionen, ét medlem udpeget af regionen og ét medlem fra en videninstitution. Bestyrelsen har bl.a. til opgave at sikre lokale styrker indgår i den samlede erhvervsfremmestrategi.

STYRING OG KVALITET

Erhvervshusene får hver en bestyrelse med fire virksomhedsrepræsentanter fra et bredt udsnit af virksomheder (indstillet af erhvervsorganisationer), herunder formanden, tre medlemmer udpeget af kommunerne, ét medlem udpeget af regionen og ét medlem fra en videninstitution. For at sikre koordinering med de statslige indsatser kan erhvervsministeren evt. udpege en observatør, ligesom det er tilfældet med Væksthusene i dag.

Bestyrelserne for Erhvervshusene får en vigtig strategisk rolle for erhvervsfremmeindsatsen. De skal – udover at sikre, at Erhvervshusenes faste ydelser er rettet mod virksomhedernes behov og er af høj kvalitet – arbejde tæt sammen med Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse om regionale kapitler i den samlede erhvervsfremmestrategi og konkrete indsatser tilpasset lokale udfordringer og potentialer.

Skal bestyrelserne effektivt kunne varetage denne strategiske rolle, kræver det en professionalisering, og at arbejdet i bestyrelserne prioriteres højt.

Herudover bør der etableres mekanismer, der sikrer, at virksomhedskonsulenterne i Erhvervshusene har nyligt kendskab til virksomhedsdrift, nye brancher og forretningsmodeller og tendenser, der påvirker alle brancher. Relevansen for virksomhederne kan sikres ved, at der sker en løbende udskiftning af konsulenterne fx ved tidsbegrænsede ansættelser.

6.5 KLYNGER OG NETVÆRK BASERET PÅ 10-12 NATIONALE STYRKEPOSITIONER

Mange virksomheder har løbende behov for at tilegne sig ny forskningsbaseret viden og teknologi for at kunne udvikle og omstille sig. En væsentlig kilde til ny viden og teknologi er samarbejde med videninstitutioner og andre virksomheder, der arbejder inden for et lignede teknologiske eller fagområde.

Klyngeorganisationer har en vigtig rolle i at understøtte denne type videnssamarbejde inden for en strategisk og professionel ramme bl.a. ved at arrangere vidensspredningsaktiviteter, matchmaking, netværksmøder, konferencer, seminarer og samarbejdsprojekter. På den måde kan klyngerne også understøtte, at samfundet får større udbytte af de offentlige investeringer i forskning.

De offentlige finansierede klyngeorganisationer i Danmark er finansieret af de regionale erhvervsfremmemidler, EU's strukturfonde og private midler. Samtidig finansierer staten 22 nationale innovationsnetværk, der er landsdækkende netværk af virksomheder og videninstitutioner inden for et fagområde.

Antallet af klyngeorganisationer og innovationsnetværk er imidlertid blevet så stort, at det er svært at overskue mulighederne, og der er flere eksempler på konkurrerende tilbud med offentlig støtte. På nogle fagområder er der op til ti klynger – det er alt for mange i et land på Danmarks størrelse. Hvis kvaliteten og udbyttet for virksomhederne skal sikres, må kræfterne samles, så virksomhederne kan lære af hinan-

den og videninstitutioner på tværs af landet.

Derfor anbefaler udvalget, at der fremover kun gives offentlig medfinansiering til én klyngeorganisation per sektor eller teknologiområde, og at disse klynger bliver tilgængelige for virksomheder i hele landet og evt. har flere geografiske placeringer.

***Hvis kvaliteten og udbyttet
for virksomhederne skal
sikres, må kræfterne
samles, så virksomhederne
kan lære af hinanden og
videninstitutioner på tværs
af landet.***

Det er vigtigt, at de klyngeorganisationer, der modtager offentlig medfinansiering, har en bestyrelse med en høj repræsentation af virksomheder, så virksomhedernes behov styrer den strategiske udvikling. De offentligt finansierede klyngeorganisationer bør endvidere organiseres og udpeges, så de afspejler Danmarks erhvervsmæssige og videnskabelige styrker. Samtidig skal der være plads til, at nye klyngeorganisationer inden for spirende erhvervsområder, der på sigt kan udvikle sig til erhvervsmæssige styrker i Danmark, kan opnå offentlig finansiering til opbygningen af nye klyngeaktiviteter. Klyngeorganisationerne bør endvidere have aktiv deltagelse af videninstitutioner.

Det er også vigtigt, at klyngeorganisationerne har en tæt samarbejdsrelation til Erhvervshusene for at sikre sammenhæng til virksomhedernes behov på de erhvervsområder, der står særligt stærkt i forskellige dele af Danmark. Og klyngeorganisationerne skal have en tæt relation, evt. via fælles medarbejdere, til Udenrigsministeriets eksport og investeringsfremmeaktiviteter for at etablere en sammenhængende dansk internationaliseringsindsats.

Den offentlige finansiering af klyngeorganisationer bør være tidsafgrænset og understøtte, at klyngeorganisationer på sigt kan blive økonomisk bæredygtige uden fast offentligt tilskud til understøttelse af aktiviteterne. Klyngeorganisationernes sekretariater skal finansieres af private midler fx medlemskontingenter. Det kan bidrage til at sikre, at klyngerne er drevet af virksomhedernes efterspørgsel, og at deres aktiviteter har den høje kvalitet, der er afgørende for virksomhederne.

For at opnå sammenhæng til øvrige aktiviteter bør Danmarks Erhvervsfremmestyrelse, som del af den samlede erhvervsfremmestrategi, udpege erhvervs og teknologiområder inden for hvilke der skal udbydes offentlig finansiering til klyngeorganisationer. Erhvervsfremmestyrelsen skal systematisk rådføre sig med eksperter, videninstitutioner og erhvervsinteresser i udpegnen. For at opnå størst mulig effekt i indsatsen bør det offentlige finansieringsbidrag til klynge og netværksaktiviteter inden for de udvalgte erhvervs og teknologiområder udbydes i et åbent udbud.

Både de udpegede klyngeorganisationer og rent privatfinansierede klynger kan endvidere søge medfinansiering til aktiviteter inden for fx strukturfondsmidlerne. En stærkere sammenhæng med strukturfondsprogrammerne vil samtidig muliggøre færre og større strukturfundsprojekter i klyngeindsatsen. Udmøntningen af projekter, der indeholder elementer af eksport eller investeringsfremme, skal ske i koordinat med Udenrigsministeriets aktiviteter.

ANBEFALING FRA FORENKLINGSUDVALGET

De nuværende offentligt finansierede regionale klyngeorganisationer og nationale innovationsnetværk skal reduceres til 10-12 offentligt finansierede klyngeorganisationer inden for større styrkepositioner og et mindre antal "start up klynger" inden for nye spirende erhvervsområder. Klyngeorganisationerne skal være fordelt over hele landet og være tilgængelige for alle virksomheder i landet.

Overgangen til færre offentligt finansierede klyngeorganisationer bør ske gradvist og være afsluttet ved udgangen af 2020 under hensyn til eksisterende klyngeorganisationer og innovationsnetværks egne ønsker om fusioner.

De nye klynger skal organiseres og udpeges således, at de afspejler Danmarks erhvervsmæssige styrker samt nye spirende teknologiområder, der på sigt kan udvikle sig til erhvervsmæssige styrker i Danmark.

6.6 DET STATSLIGE NIVEAU

Virksomhederne efterspørger en række specialiserede erhvervsfremmeindsatser, der bør varetages på statsligt niveau, fordi de kræver særlige kompetencer, der i et land på Danmarks størrelse kun kan sikres ved at samle indsatserne.

Udvalgets model indebærer derfor, at internationale indsatser skal ske i samarbejde med Udenrigsministeriet/Eksportrådet, der har den faglige ekspertise på området. Herudover indebærer udvalgets model, at kommuner og regioner fremover ikke skal formidle kapital til virksomheder på egen hånd, men overlade dette til statslige aktører. Det vil bidrage til, at indsatserne er koordinerede og sammenhængende for hele Danmark.

Det er dog vigtigt, at de statslige erhvervsfremmeordninger når ud i hele landet, så alle virksomheder kan få gavn af dem. Derfor anbefaler udvalget, at de nuværende samarbejder bl.a. om fælles medarbejdere mellem statslige ordninger og Væksthuse fortsætter og udvides i de nye Erhvervshuse. Dermed kan de højt specialiserede erhvervsfremmeindsatser opretholde en høj kvalitet og samtidig være tilgængelige og tæt på virksomhederne rundt i landet. Det vil særligt være til gavn for mindre virksomheder.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at højt specialiserede erhvervsfremmeindsatser samles på det statslige niveau, og at der skal etableres et tæt samarbejde mellem Erhvervshusene og de statslige aktører.

DER SKAL VÆRE EN KLAR STATSLIG ARBEJDSDELING

Skal erhvervsfremmesystemet forenkles, er der også behov for at sætte ind på det statslige niveau, der med sin nuværende organisering er præget af unødigt mange aktører og indsatser, der ikke altid er koordineret mellem de involverede ministerier og aktører.

På den baggrund anbefaler udvalget, at den statslige erhvervsfremmeindsats fra et virksomhedsperspektiv bliver mere enkel og bedre koordineret.

Virksomhederne efterspørger en række specialiserede erhvervsfremmeindsatser, der bør varetages på statsligt niveau, fordi de kræver særlige kompetencer, der i et land på Danmarks størrelse kun kan sikres ved at samle indsatserne.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at den statslige erhvervsfremmeindsats forenkles og koordineres, så den bliver lettere at overskue for virksomhederne. Koordinationen bør tage udgangspunkt i, at Udenrigsministeriet har ansvar for internationalisering (eksport og investeringsfremme), Uddannelses- og Forskningsministeriet for innovationsfremme herunder formidling af blød kapital, og Erhvervsministeriet står for formidling af hård kapital, iværksætteri, regional udvikling og strategi i erhvervsfremmeindsatsen.

Med organiseringen sikres en klar arbejdsdeling på tværs af de statslige aktører, der kan bidrage til en mere gennemsigtig og overskuelig indgang til den statslige erhvervsfremmeindsats for virksomhederne. En klar arbejdsdeling og de initiativer, der følger af den, vil desuden kunne frigøre administrative midler, så flere midler kan gå til virksomhedsrettede aktiviteter. Innovationscentrene er et godt eksempel på et samarbejde mellem statslige aktører (se boks 4).

BOKS 4

Innovationscentrene – et eksempel på samarbejde mellem statslige aktører

Organiseringen af de eksisterende Innovationscentre er et eksempel på en velfungerende arbejdsdeling mellem ministerier om innovationsfremme i udlandet. Centrene er delvist finansieret af Uddannelses- og Forskningsministeriet, men ligger i

udlandet og drives derfor i samarbejde med Udenrigsministeriet i tilknytning til de repræsentationer, Danmark allerede har i udlandet. Det begrænser antallet af aktører, sikrer sammenhæng i indsatsen og holder administrationsomkostningerne nede.

ORGANISERING AF DEN STATSIGE KAPITALFORMIDLING

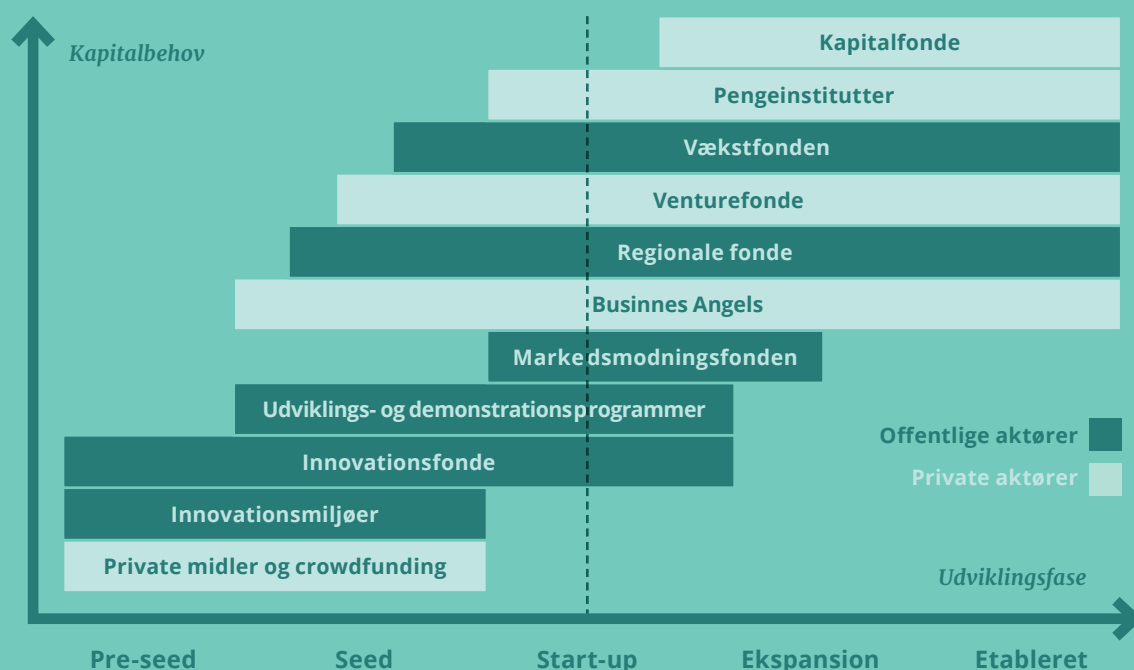
Et vigtigt element for virksomhederne er adgangen til kapital i forskellige faser, jf. boks 5.

BOKS 5

Kapital i forskellige faser af virksomhedernes udvikling

Virksomhedernes adgang til kapital afhænger blandt andet af, hvilken fase en virksomheden er i. I de tidligere faser er der typisk en betydelig risiko forbundet med virksomhederne, der kan afholde nogle markedsaktører fra at investere. Det illustreres af figuren, der viser, at

store private aktører, som pengeinstitutter og kapitalfonde, hovedsageligt dækker senere faser af virksomhedernes udvikling. De offentlige kapitalformidlere bør derfor fokusere på de tidlige faser, hvor der bl.a. er færre private aktører.

Kilde: Baseret på Eftersynet af Erhvervsfremmeindsatsen og tilpasninger. Det bemærkes, at de enkelte aktørers placering ikke er entydig, og at figuren derfor blot giver en indikation af, hvor de enkelte aktører ligger.

Som det fremgår af udvalgets tredje princip for erhvervsfremmeindsatsen, er det vigtigt, at offentlige erhvervsfremmeindsatser ikke breder sig til områder, hvor der er et privat marked. Det er i høj grad relevant for kapitalformidling, hvor der er et stort og velfungerende privat kapitalmarked.

Udvalget anbefaler derfor, at der er særligt fokus på, at offentlig kapital til fx innovation og vækst i virksomheder retter sig mod aktiviteter, hvor det private marked ikke i tilstrækkelig grad yder finansiering.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at offentlig finansiering til innovation og vækst i virksomheder alene går til aktiviteter, hvor det private marked ikke i tilstrækkelig grad yder finansiering.

SAMLING AF HENHOLDSVIS "BLØD" OG "HÅRD" KAPITAL

På de områder, hvor det offentlige har en rolle i at understøtte virksomhederne med kapital, bør kræfterne samles hos få, kompetente aktører, og indsatsen organiseres på en måde, der gør det nemt for virksomhederne at overskue og anvende mulighederne.

Udvalget foreslår, at blød kapital (tilskud) til innovationsfremme samles i Innovationsfonden, mens hård kapital (lån, egenkapitalinvesteringer mv.) samles i Vækstfonden.

Denne opdeling vil gøre det nemmere for virksomhederne, fordi de blot skal orientere sig efter, hvilken type kapital de søger, frem for efter en i mange tilfælde kunstig opdeling mellem udviklingsfaser.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Innovationsfonden skal være indgang for "blød" kapital (tilskudsfinansiering), mens Vækstfonden skal være indgang for "hård" kapital (lån, egenkapitalinvesteringer mv.).

SAMLING AF "BLØD" KAPITAL

Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen fandt indikationer på uklare snitflader mellem de statslige aktører, der i dag udmønter tilskud til innovation (Innovationsfonden, Markedsmodningsfonden og de tre Udviklings- og Demonstrationsprogrammer).

Det kan gøre det svært for virksomhederne at overskue deres muligheder og finde ud af, hvor de kan søge tilskud. Herudover kan det øge administrationsomkostningerne for den offentlige sektor og sprede kompetencerne unødigt. Ved at samle indgangen til tilskud til innovationsfremme i Innovationsfonden vil virksomheder få et bedre overblik over deres mulighed, sammenhængen mellem tilskud i forskellige udviklingsfaser kan øges, og der vil kunne skabes en mere ensartet ansøgningsprocedure for virksomhederne.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Markedsmodningsfonden

Markedsmodningsfonden har til formål at styrke særlig små og mellemstore virksomheders potentiale for vækst og eksport herunder ved at hjælpe virksomheder med at kommercialisere deres produkter.

Grænsen mellem innovation og markedsmodning er flydende, og for mange virksomheder kan det være svært at skelne og finde ud af, hvor de eller deres udviklingsprojekter placerer sig.

På den baggrund anbefaler udvalget, at Markedsmodningsfonden afvikles. Det bør sikres, at virksomhederne fremover kan modtage tilskud fra Innovationsfonden til test og tilpasning af produkter med et stærkt kommercielt sigte.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Markedsmodningsfonden afvikles for at reducere antallet af tilskudsgivende organer. Midlerne, der i dag anvendes i markedsmodningsfonden, kan helt eller delvist prioriteres til markedsmodning i Innovationsfonden.

Udviklings- og demonstrationsprogrammer

De tre udviklings- og demonstrationsprogrammer (UDP'er) giver tilskud til projekter om grøn omstilling (Grønt udviklings- og demonstrationsprogram), miljøteknologi (Miljøteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram) og energiteknologi (Energiteknologisk udviklings- og demonstrationsprogram).

De tre UDP'er har snitflader til Innovationsfondens og Markedsmodningsfondens programmer i og med, at der er et vist teknologisk overlap, og de retter sig mod nogle af de samme faser i virksomhedernes udvikling.

På den baggrund anbefaler udvalget, at UDP'erne og Innovationsfonden sammen udvikler én indgang for virksomhederne med ens ansøgningsprocedurer, regler mv., der gør det nemmere for virksomhederne at overskue og søge tilskud.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at udviklings- og demonstrationsprogrammerne og Innovationsfonden sammen udvikler én indgang for virksomhederne med ens ansøgningsprocedurer, regler mv.

SAMLING AF "HÅRD" KAPITAL

Vækstfondens aktiviteter retter sig mod investeringer i iværksættere, virksomheder og private fonde, der herefter investerer kapitalen i virksomheder.

Med Vækstfonden som den eneste statslige formidler af hård kapital, bør fonden styrke sit fokus på opstartsvirksomheder i de helt tidlige faser. Små virksomheder kan have svært ved at skaffe kapital på det private marked herunder virksomheder, der arbejder med helt nye forretningsmodeller, teknologier og produkter.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

På den baggrund anbefaler udvalget, at Vækstfonden bør styrke sit fokus på opstartsvirksomheder i de tidlige faser, der ikke i samme omfang kan hente kapital fra de velfungerende private kapitalmarkeder i samme omfang som større virksomheder.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Vækstfonden i højere grad fokuserer på opstartsvirksomheder i de tidlige faser, der kan have svært ved at skaffe kapital på det private marked.

Innovationsmiljøerne

De fire innovationsmiljøer Capnova, PreSeed Ventures, Borean Innovation og Syddansk Innovation tilbyder på statens vegne risikovillig finansiering til nye vidensbaserede virksomheder i de helt tidlige faser. Staten har via innovationsmiljøerne aktive investeringer i over 300 virksomheder gennem indskud af egenkapital og lån.

Udvalget mener, at det offentlige fortsat bør understøtte, at virksomheder har adgang til kapital i de helt tidlige faser, hvor det private kapitalmarked ikke nødvendigvis slår til, idet innovation, der sker i disse tidlige faser, kan have positive afledte effekter, der kommer hele samfundet til gavn.

Formidlingen af kapital i de helt tidlige faser gennem egenkapitalinvesteringer kan imidlertid være uhensigtsmæssig. Det skyldes, dels at egenkapitalinvesteringer kan gøre

det svært at tiltrække nye investorer senere i virksomhedens udvikling, dels at det er omkostningstungt for staten at vedligeholde statslige egenkapitalinvesteringer. Der kan i stedet tildeles kapital til virksomheder gennem direkte tilskud fra Innovationsfonden eller matchlån fra Vækstfonden. Det vil bidrage til at give iværksætterne bedre vilkår.

En udfasning af Innovationsmiljøerne vil samtidig reducere antallet af indgange for virksomhederne og gøre erhvervsfremmeindsatsen mere overskuelig. Udfasningen af innovationsmiljøerne bør ske under hensyn til de nuværende virksomheder, som miljøerne har investeringer i.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at Innovationsmiljøerne udfases. Tilvejebringelse af finansiering til iværksættere, herunder vidensbaseret iværksætteri, bør fremover varetages af statslige fonde.

Øvrige statslige aktører med kapitalformidling

Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) er en statslig fond, hvis formål er at fremme investeringer, der understøtter bæredygtig udvikling i udviklingslandene og bidrager til realisering af FN-verdensmålene. IFU stiller risikovillig kapital og knowhow til rådighed gennem investeringer (lån, aktiekapital eller garantier) på kommercielt grundlag i virksomheder i udviklingslandene. IFU finansieres over udviklingsbistanden og har ikke et specifikt krav til forrentning. EKF – Danmarks Eksportkredit tilbyder i dag eksportkreditter til danske eksportører, hvis udenlandske købere kan have vanskeligt ved at opnå tilstrækkeligt langsigtet finansiering til køb af danske varer i det almindelige lånemarked. EKF's aktiviteter er i høj grad reguleret af et fælles regelsæt på tværs af OECD-landene, der skal sikre ensartede konkurrencevilkår på området.

Udvalget bemærker, at staten også yder kapital til virksomheder gennem disse fonde, men vurderer ikke, at der er væsentlige overlap med det øvrige erhvervsfremmesystem.

GODKENDTE TEKNOLOGISKE SERVICEINSTITUTTER (GTS'ER)

For at kunne udvikle nye konkurrencedygtige produkter har mange virksomheder behov for videnbaserede teknologiske services og rådgivningsydelser herunder teknologisk infrastruktur og specialiserede testfaciliteter til prøvnings- og kalibreringsydelser.

I dag opbygger og vedligeholder syv danske Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er) en teknologisk infrastruktur og testfaciliteter, der stilles bredt til rådighed for erhvervslivet via salg af teknologiske serviceydelser på markedsbaserede vilkår.

Staten yder årligt et statsligt tilskud til en række konkrete forsknings-, udviklings- og vidensspredningsaktiviteter på GTS'erne med henblik på at etablere og sprede ny teknologisk viden og kompetencer. Det er dog vigtigt, at de statslige tilskud ikke er med til at konkurrenceforvride det private marked.

Udvalget mener, at det bør undersøges nærmere, hvordan staten på den mest effektive måde kan understøtte tilvejebringelsen af videnbaserede teknologiske services til gavn for de danske virksomheder.

Det bør bl.a. undersøges, om det er muligt at udbyde de statslige midler til opbygningen af teknologiske services i konkurrence blandt flere virksomheder end de nuværende GTS-institutter, og om de nuværende forudsætninger for GTS-ejerskabsstruktur kan ændres, således at private investorer kan bidrage til udviklingen af institutterne.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at det undersøges, hvordan staten på den mest effektive måde kan understøtte tilvejebringelsen af videnbaserede teknologiske services til gavn for de danske virksomheder

Det bør bl.a. undersøges, om det er muligt at udbyde de statslige midler til opbygningen af teknologiske services i konkurrence blandt flere virksomheder end de nuværende GTS-institutter, og om de nuværende forudsætninger for GTS-ejerskabsstruktur kan ændres, således at private investorer kan bidrage til udviklingen af institutterne.

Staten finansierer også GTS'ernes innovationsagentordning. Det er specialister fra GTS'erne, der tilbyder virksomheder en indledende afklaring af potentiale for teknologisk innovation i virksomhedens processer og produkter.

Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen viste, at ordningen har overlap til den behovsafklaring, der i dag foregår i Væksthusene og fremover ifølge udvalgets model vil foregå i Erhvervshusene. På den baggrund anbefaler udvalget, at ordningen afskaffes for at reducere antallet af opsøgende aktører, og at funktionen fremover varetages i Erhvervshusene. Det vil reducere antallet af opsøgende aktører og gøre indsatsen mere overskuelig for virksomhederne.

Udvalget anbefaler, at innovationsagentordningen afvikles for at reducere antallet af opsøgende aktører

KAPITEL 7

EN DIGITAL ERHVERVS- FREMMEPLATFORM

Det nuværende erhvervsfremmesystem er ikke indrettet og organiseret med øje for de muligheder, der ligger i digitale løsninger. Systematisk brug af digitale løsninger kan efter udvalgets opfattelse bidrage markant til at forenkle og effektivisere erhvervsfremmeindsatsen og øge kvaliteten og tilgængeligheden for virksomhederne.

Virksomhederne bruger i dag meget tid på personlig henvendelse for at få information og afklaring af spørgsmål, der kan håndteres bedre og hurtigere digitalt. Derfor foreslår udvalget, at basal information og vejledning, der ikke kræver specifik viden om den enkelte virksomhed, samles på en landsdækkende digital platform. På den måde får virksomhederne en samlet indgang til erhvervsfremmesystemet med basale informationer og vejledning af høj og ensartet kvalitet i alle døgnets 24 timer.

En digital platform kan desuden samle tilbud, programmer og information om aktører i erhvervsfremmesystemet, så virksomhederne hurtigt kan orientere sig og finde de tilbud, der er relevante for dem. Det vil gøre det nemmere for virksomhederne at overskue erhvervsfremmesystemet og mindske virksomhedernes søgeomkostninger.

I dag kan det særlig være relativt omkostningstungt for mindre virksomheder, der ikke har særlige juridiske eller administrative stabsfunktioner, at finde rundt i offentlige regler, tilbud og ansøgningskrav. Den foreslåede digitalisering vil derfor specielt komme mindre virksomheder til gavn.

Samtidig vil digitaliseringen både styrke kvaliteten og kunne føre til betragtelige effektiviseringer i bl.a. kommunerne.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der etableres en ambitiøs og datadrevet digital erhvervsfremmeplatform, der løbende udvikles med avancerede digitale løsninger, så virksomhederne kan tilgå information og vejledning skræddersyet til deres behov.

Desuden bør digitaliseringen forankres med et stærkt mandat for at sikre, at platformen reelt bliver indgangen til erhvervsfremmesystemet, så der ikke opstår parallelle løsninger og relevante myndigheder forpligtes til at levere og målrette indhold til platformen.

HOVEDELEMENTER I EN DIGITAL ERHVERVSFREMMEPLATFOM

En ny digital platform skal tage udgangspunkt i virksomhedernes behov. På den baggrund foreslår udvalget, at en digital erhvervsfremmeplatform bør tage udgangspunkt i følgende fire elementer:

Adgang til basal information og erhvervsservice

Det er afgørende, at virksomheder hurtigt og nemt kan få adgang til information om generelle forhold fx offentlige regler ved opstart af virksomhed, basal forretningsvejledning mv. Det er uanset, om virksomheden er nystartet og har brug for grundlæggende information om reglerne på området, eller om virksomheden har brug for specifik viden om lovkrav eller lignende.

En betydelig del af denne basale erhvervsservice kan digitaliseres gen-

nem en brugervenlig platform, der giver relevant vejledning om regler, krav, forretningsudvikling mv. Herudover kan platformen suppleres af et call center og en chatbot, der kan hjælpe virksomheder med behov for mere personlig og dialogbaseret kontakt.

Det vil gøre erhvervsservicen mere tilgængelig og øge kvaliteten i vejledningen til virksomhederne.

Supplerende ydelser med udgangspunkt i virksomhedsspecifikke forhold

Udover basal information har nogle virksomheder behov for vejledning og sparring med udgangspunkt i mere virksomhedsspecifikke forhold. Det kan fx være et sparringsforløb om digital omstilling eller målrettede seminarer og kurser om, hvordan virksomheder kan øge deres produktivitet. En digital platform kan ikke erstatte fysiske forløb, men den kan supplere og understøtte disse forløb ved helt eller delvist at digitalisere kurser, workshops og forberedelse til fysiske møder i bl.a. de nye Erhvervshuse.

En digital platform kan bidrage til at gøre de fysiske forløb mere fokuserede og af en højere kvalitet end i dag samt øge udbredelsen og tilgængeligheden af kollektive forløb som informationsmøder og seminarer.

Det kan bidrage til at gøre de fysiske forløb mere fokuserede og af en højere kvalitet end i dag samt øge udbredelsen og tilgængeligheden af kollektive forløb som informationsmøder og seminarer.

Platformen skal understøttes af data

For at muliggøre en mere personliseret og efterspørgselsorienteret erhvervsservice, der kan målrette relevante tilbud og information til virksomhederne, skal platformen være dataunderstøttet. Det indebærer, at platformen indsamler og deler relevant data, så indsatsen løbende målrettets den enkelte virksomheds behov og ønsker. Dermed kan platformen også være med til at inspirere og anspore virksomhederne til at løfte deres vækst og ambitioner.

En datadreven platform vil desuden skabe grundlag for en mere koordineret indsats, så virksomheder kun kontaktes, når det er relevant. Og endelig kan en øget brug af data understøtte en mere effektiv og ensartet evaluering af indsatser, som vil kunne øge sammenligneligheden og skabe større viden om, hvilke ordninger virksomhederne benytter og er tilfredse med.

En fælles ansøgningsportal

Som en del af platformen kan der skabes en fælles indgang for ansøgningsmoduler, hvor virksomhederne kan tilgå offentlige støttetilbud på en let og enkel måde herunder genbruge projektoplysninger og stamdata mv. Det vil gøre det mere overskueligt for den enkelte virksomhed og fjerne unødige byrder i ansøgningsprocedurerne.

VEJEN DERTIL

Forenklingsudvalget anbefaler på baggrund af erfaringer fra etablering af lignende platforme, at platformen udvikles i flere skridt.

Som første skridt samles generel information og vejledning under platformen og gøres bredt tilgængelig for alle virksomheder på platformen suppleret med et callcenter og en chatbot. Næste skridt er at arbejde med brugen af data til at skræddersy tilbud og information til virksomhederne. I takt med at der kommer flere og flere data om virksomhederne, kan platformen personaliseres til den enkelte virksomhed, og der kan udvikles mere avancerede digitale løsninger.

Som en del af platformen kan der skabes en fælles indgang for ansøgningsmoduler, hvor virksomhederne kan tilgå offentlige støttetilbud på en let og enkel måde herunder genbruge projektoplysninger og stamdata mv. Det vil gøre det mere overskueligt for den enkelte virksomhed og fjerne unødige byrder i ansøgningsprocedurerne.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

Det er afgørende, at erhvervsorganisationer og testvirksomheder er tæt involveret i udvikling og drift af platformen for at sikre, at løsningerne afspejler virksomhedernes behov og ønsker. Relevante myndigheder skal ligeledes knyttes tæt til udviklingen og forpligtes til at levere indhold til platformen og ikke opbygge parallelle systemer. Det bør sikres via lovgivning.

Udvalget har fokus på, at den digitale platform prioriteres og bliver ambitiøs, og at etableringen sker på en omkostningseffektiv måde, hvor der i videst mulig omfang anvendes allerede afprøvede digitale løsninger. Platformen bør derfor knyttes til *virk.dk*, så eksisterende kompetencer, stordriftsfordele og synergier udnyttes. En yderligere fordel er, at virksomhederne i vidt omfang allerede har kendskab til og benytter *virk.dk*.

Den digitale platform vil kunne løse en række af de virksomhedsbehov, der i dag håndteres gennem vejledning hos forskellige erhvervsfremmeaktører herunder særligt den kommunale erhvervsservice. Det er derfor udvalgets vurdering, at de besparelser, som digitaliseringen medfører, både kan finansiere udgifterne til udvikling af platformen og frigøre yderligere midler.

ANBEFALING FRA UDVALGET

*Udvalget anbefaler, at platformen etableres i regi af det eksisterende IT-miljø i *virk.dk*, så eksisterende kompetencer, stordriftsfordele og synergier udnyttes.*

Udvalget anbefaler endvidere, at der sker en tæt inddragelse af erhvervsorganisationerne og testvirksomheder i udvikling og drift af platformen for at sikre fokus på virksomhedernes behov.

KAPITEL 8

EVALUERING AF ERHVERVSFREMME- INDSATSEN

Der bliver brugt mange ressourcer på effektevalueringer i erhvervsfremmesystemet og efter udvalgets opfattelse for mange ressourcer. I udgangspunktet er det en god idé at måle effekter og undersøge, om indsatserne rent faktisk virker. Men det er grundlæggende vanskeligt at måle effekter af erhvervsfremmeindsatsen på en måde, der giver mening og kan bruges til at forbedre indsatsen.

Mange steder måler evalueringerne udviklingen i omsætning og beskæftigelse i de involverede virksomheder. Det kan for det første være svært at afgøre, om denne udvikling skyldes erhvervsfremmeindsatsen, og for det andet risikerer man at måle på partielle effekter og dermed ikke tage højde for, at omsætning og beskæftigelse måske blot er flyttet mellem virksomheder uden gavn for samfundet som helhed.

Fokus bør i stedet rettes mod virksomhedernes produktivitet, der i mange sammenhænge er et mere relevant parameter. Det kan være svært at måle effekten på virksomhedernes

produktivitet, men erhvervsfremmeaktørerne bør overveje om, og hvordan deres indsatser kan bidrage til øget produktivitet i virksomhederne og forsøge at tilrettelægge dem herefter.

Der foretages generelt mange evalueringer i erhvervsfremmesystemet, og i mange tilfælde er der tale om en form for selvevaluering uden den kvalitet, der skal til for at sikre en fornuftig tilpasning af indsatserne. Det er ressourcekrævende og fjerner midler fra den virksomhedsrettede indsats.

På den baggrund foreslår udvalget, at der bruges markant færre ressourcer på evalueringer af indsatserne, og at man kun bruger evalueringer i det omfang, det giver mening. En mulig fremgangsmåde i betragtning af de metodiske udfordringer kunne være tværgående evalueringer på tværs af systemet for at gøre det muligt at sammenligne aktører. På den måde kan der sættes ind over for de, der gør det mindre godt og hentes inspiration fra de, der gør det særlig godt.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der skal bruges markant færre ressourcer på evalueringer af indsatserne, og at der i højere grad benyttes tværgående evalueringer.

EFFEKT MÅL FREM FOR AKTIVITETSMÅL

Eftersynet viste desuden, at der mange steder i erhvervsfremmesystemet arbejdes med aktivitetsmål frem for effektmål i resultatkontrakter mv. Det vil sige, at man fx opstiller mål om, at aktørerne skal have kontakt med et bestemt antal virksomheder. Det kan skabe uheldige incitamenter, bl.a. til at aktørerne har en omfattende opsøgende aktivitet til gene for en del af virksomhederne.

De mange aktivitetsmål kan på den måde være en medvirkende årsag til, at virksomhederne opfatter ind-

satsen som udbuds- frem for efterspørgselsdrevet. Hvor det er muligt, bør der i stedet fokuseres på effektmål, og på hvordan indsatsen påvirker virksomhederne.

Det er dog – som for effektevalueringer – vigtigt, at der kun anvendes måltal og lignende, hvor det giver mening. Nogle steder kan det være svært at opstille måltal, der i sidste ende giver værdi for virksomhederne. I de tilfælde bør man undlade at opstille måltal.

ANBEFALING FRA UDVALGET

Udvalget anbefaler, at der skal arbejdes med effektmål frem for aktivitetsmål, der kan have uheldige incitamenter for erhvervsfremmeaktørerne.

KAPITEL 9

OM FORENKLINGS- UDVALGET

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme blev nedsat i juni 2017 med repræsentanter fra erhvervslivet og eksperter.

MEDLEMMER AF UDVALGET ER:

Formand: Claus Juhl

Dir. i konsulentfirmaet Forskel

Anna Porse Nielsen

Adm. dir. i Seismonaut A/S

Bo Stærmose

Bestyrelsesformand i Juliana Drivhuse A/S

Jakob Riis

Adm. dir. i Falck A/S

Jesper Møller

Bestyrelsesformand

Louise Gade

Dir. i VIA University College

Mette Kynne Frandsen

Adm. dir. i Henning Larsen Architects

Niels Duedahl

Adm. dir. i SE
(tidl. Syd Energi)

Per Michael Johansen

Professor, rektor for
Aalborg Universitet

Forenklingsudvalget fik til opgave at udarbejde en konkret model for et forenklet og forbedret erhvervsfremmesystem.

Udvalget er blevet betjent af et tværministerielt sekretariat bestående af medarbejdere fra Erhvervsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet samt Finansministeriet. Dertil er relevante ministerier inddraget efter behov.

En lang række interessenter har været inddraget i udvalgets arbejde. Forenklingsudvalget har bl.a. modtaget bidrag fra Dansk Industri, Dansk Erhverv, Dansk Iværksætter Forening, SMV-Danmark, Landbrug & Fødevarer, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, LO, Ase, Cluster Excellence Denmark, Danish Network Association, Offshoreenergy.dk., Lifestyle & Design Cluster, Biopeople, Danish Sound Innovation Network, Eksportforeningen, Innovationsfonden og Vækstfonden.

Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme

KOMMISSORIUM FOR FORENKLINGSUDVALGET FOR ERHVERVSFREMME

Baggrund

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at *"regeringen vil forenkle erhvervsfremmesystemet, så det bliver nemmere og mere overskueligt at anvende for iværksættere og virksomheder, samtidig med at der er fokus på kvalitet og effektivitet"*.

Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen har kortlagt og evalueret erhvervs-, innovations-, investerings- og eksportfremme på tværs af den offentlige sektor. Heraf fremgår det, at erhvervslivet møder en kompleks indsats med mange aktører og enslydende tilbud. Samtidig er indsatsen unødigt dyr at administrere.

Årsagen kan bl.a. tilskrives en uklar arbejdsdeling på tværs af den offentlige sektor. Særligt på det kommunale og regionale niveau bidrager det til et stigende overlap i indsatserne, der udbydes, såvel som i tilrettelæggelsen af indsatsen.

Regeringen nedsætter derfor et eksternt forenklingsudvalg med deltagelse af erhvervslivet og eksperter, som skal udarbejde en konkret og realiserbar model for en enklere og mere effektiv erhvervsfremmeindsats.

Formål med og indhold af udvalgets arbejde

Forenklingsudvalget har til formål at udarbejde en konkret model for erhvervsfremmeindsatsen, hvor det bliver nemmere og mere overskueligt at anvende systemet for iværksættere og virksomheder samtidig

med, at der er fokus på kvalitet og effektivitet. Det indebærer, at udvalget skal udarbejde en grundmodel, samt relevante varianter, heraf for en enkel og effektiv organisering af indsatsen, hvor indsatsen samlet set gøres billigere og bedre til gavn for erhvervslivet.

En forenkling af erhvervsfremmeindsatsen omfatter kommunale, regionale og statslige indsatser inden for erhvervs-, innovations-, investerings- og eksportfremme, der er helt eller delvist offentligt finansieret. Arbejdet skal følge op på de identificerede udfordringer i Eftersyn af erhvervsfremmeindsatsen (nov. 2016).

En model for en enklere og mere effektiv organisering af indsatsen skal tage udgangspunkt i, at ansvaret for indsatsen i højere grad konsolideres. Udvalget skal derfor udarbejde fordomsfrie og realiserbare forslag til, hvordan ansvaret for de nuværende kommunale, regionale og statslige aktører forenkles og effektiviseres.

Forenklingsudvalget skal i sit arbejde foretage en præcisering af arbejdsdelingen mellem aktørerne, der samtidig understøtter sammenhæng i udbuddet på tværs af de offentlige aktører. Det skal understøtte en enkel og effektiv indsats fremadrettet. Organiseringen har dertil som formål, at der sker en effektivisering af indsatserne på tværs af den offentlige sektor, så færrest mulige midler anvendes til administration og generel overhead under hensyntagen til indsatsernes forskelligartethed.

Der opstilles fem principper for udvalgets forslag til en enklere organisering:

1. Erhvervsfremmeindsatsen skal tilrettelægges efter virksomhedernes udfordringer og behov.
2. Virksomhederne skal møde et enkelt erhvervsfremmesystem med få aktører og uden overlappende indsatser på tværs af hele den offentlige sektor.
3. Der skal være en stærk sammenhæng og få koordinerede organer på tværs af de offentlige indsatser.
4. Varetagelsen af højt specialiserede indsatser, som kapitalformidling og eksportfremme, skal konsolideres fra decentrale niveauer til det statslige niveau.
5. Administrationen af indsatsen skal effektiviseres herunder ved inddragelse af digitale løsninger.

Dertil skal udvalget udarbejde forslag til de overordnede rammer for indholdet af erhvervsfremmeindsatser, som medfører høj kvalitet og effektivitet af tilbuddene. Det indebærer forslag til indsatser, der sikrer, at virksomhedernes behov for indsatser mest effektivt imødekommes. Udbuddet af indsatser skal tilrettelægges efter virksomhedernes efterspørgsel samtidig med, at indsatserne kan understøtte produktiviteten i erhvervslivet.

Forslag til indholdet af indsatserne skal dertil være i tråd med regeringens ambition om fair og lige konkurrence mellem offentlige og private aktører. Udvalget skal således begrunde, hvorfor de anbefaler en given offentligt forankret eller finansieret indsats. Herunder skal udvalget begrunde, om dele af den nuværende indsats kan løses effektivt af private aktører på markedsvilkår, således at ydelserne ikke er i konkurrence med private aktører.

Organisering

Forenklingsudvalget nedsættes med ni medlemmer herunder en formand. Udvalget sammensættes med repræsentanter fra erhvervslivet samt eksperter i forhold til organisering af den offentlige sektor.

Udvalget betjenes af et tværministerielt sekretariat bestående af Erhvervsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Indenrigsministeriet samt Finansministeriet. Dertil kan relevante ministerier inddrages efter behov.

Erhvervsorganisationer, Danske Regioner, KL og andre relevante interessenter informeres og inddrages efter behov. Udvalget kan afholde dialogmøder med fx iværksættere, erhvervsfolk og aktører i den nuværende indsats. Det forventes, at Forenklingsudvalget særligt inddrager repræsentanter fra erhvervslivet tæt.

Proces

Udvalget afrapporterer til regeringen primo 2018.